БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Үдын горкомой орган.

№ 170 (6605)
АВГУСТЫН 26
СРЕДА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай аша туһада советскэ ба германска арадуудай хани барисаанай түлөө!

Советскэ Правительствын ба Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегациин хоорондо болоһон хэлсээнүүд дүүрэбэ.

Советскэ Союзай ба Германска Демократическа Республикын хоорондохи харилсаануудые хүгжөөлгэдэ хамаатай шухала асуудалнууд, тэрэшэлэн германска проблемэдэ бүхыдэнь хамаатай шухала асуудалнууд үнэн зүрхэнһөө, бэе бэеэ ойлгосон, хани ёһоор хэһэн хэлсээнэй үедэ зүбшэгдэһэн байна. Энэ зүбшэн хэлсэлгэ һанал бодолой бүримүһэн нэгэн адли байһые элирүүлээ, германска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэлгэ хангаха, амгалан хүгжэлтын замда батаар орохо ба өөрынгөө национальна һанал хүсэлнүүдые бодото дээрэнь бэслүүлхэ ябадалда немецкэ арадта туһалха гэжэ үнэн сэдьхэлһээ хүсэһэн дээрэһээ абтаһан шухала шиидхэбэринүүд абтаа.

Германи мүнөө үедэ өөрынгөө түүхын тон харюусалгатай шатада ороод байна гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленков августын 22-то хэлэһэн үгэ соогоо тэмдэглэбэ.

Гитлеровскэ сэрэгэй гэмтэдэй мүрөөр ябажа байһан ба Германиин мүнөө хүрэтэр эбэй договоргүй байһанай түлөө харюусалгатай Аденауэрэй бүлэгтэй үгэсэжэ, уласхоорондын реакционно хүсэнүүд хадаа эб найрамдалда дуратай арадуудһаа Баруун Германиие илган тусгаарлаха, немецүүдэй хоорондо бэе бэеэ хюдалсаха байлдаа үүдхэхэ гэжэ оролдоно, арадуудай айхабтар ехэ уур сухал заатагүй гаргаха, Баруун Германиие гал түймэрэй ба хюдалдаанай газар болгохо, тиихэдэ немецкэ арадые айхабтар ехэ шэнэ хохидолдо хүргэхэ агрессивнэ дайн үүдхэхэ гэжэ оролдоно. Агрессорнуудай заговор нэгэн доро германска арадташье эсэргүүсэн, Европодохи эб найрамдалай хэрэгтэшье эсэргүүсэн зорюулагдана.

Милитаристнуудай энэ заговор бэслүүлхэ ябадалые үнэн сэхэ немецкэ патриодууд гаргуулха гээшэ гү?

Амгалан хүгжэлтын, национальна бадаралтын ба һалбаран мандалгын замые шэлэжэ абаад, өөрынгөө түүхэдэ шэнэ үе нээхэ арга боломжо немецкэ арадай үмэнэ бии болоод байна. «Хэрбээ германска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэжэ бүхы немецкэ арадай хүсөө һаань,— гэжэ Г. М. Маленков хэлээ, — ямаршье, океанай саадахишье, европейскэшье агрессивнэ хүсэнүүд энэ һайн һайхан хүсэлэнгые бэслүүлгэдэ һаад түбэг хэжэ шадахагүй байна. Германиин хуби заяан германска арадай гар соонь байна».

XX зуун жэлэй түрүүшын хахадай турша соо өөрынгөө ороной хэһэн хүгжэлтын түүхэтэ дүнгүүдые сэгнэжэ, германска нацын эрхим зонууд дайнай замые буруушааһа, тэрэ зам хадаа Германиин национальна бэеэ хосороохо зам мүн болоно. Милитаризмын зам Германиие национальна хүмэрилтэдэ яаха аргагүй абаашана гэжэ, германска милитаризм [illegible] немецкэ нацые [illegible] гэжэ тэдэ үзэһэн [illegible].

Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлээр Германи Версальска договорой [illegible] баталагдаһан байгаа, тэрэ договор [illegible] зарим хубине 15 жэлэй болзоортой эзэмдэхэ гэжэ хараалһан юм. Мүнөө уласхоорондын реакционно хүсэнүүд «Боннско договороор» Баруун Германиие [illegible] тус договор [illegible] Баруун Германиие [illegible] провинци болгоно, оронойнь энэ хубине 50 жэлэй [illegible] болгоно.

Түүхын һургаалнууд дэмы үнгэрөөгүй. Үргэн нииитэ германска арад зоной дунда ехэ хүбилэлтэ боложо байна, оронойнгоо амгалан хүгжэлтын замые хангаха эрмэлзэлгэ улам бүри бэхижэжэ байна. Энэ [illegible] Германска Демократическа Республика [illegible] тэрэ республика эб найрамдалай ба ажалай, демократиин ба прогрессэй туг доро ябажа байна.

Германи болон ургажа байна гэжэ эб найрамдал хүсэдэг хүнүүд тоолоно.

Советскэ Союз болбол германска арадай эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй үнэн зүб хэрэгэй түргэнөөр илан мандахын тула оролдожо байна. Францин, Англиин ба США-гай правительствонуудта эльгээгдэһэн Советскэ Правительствын 1953 оной мартын 15-най ното энээниие гэршэлнэ. Тус ното хадаа эб найрамдал бэхижүүлгын аша туһада германска асуудалые хойшолуулангүйгөөр шиидхэхэ арга боломжо олгохо дэлгэрэнгы программа мүн. Советскэ Правительствын ба Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегациин хоорондо Москвада августын 20—22-то болоһон хэлсээнүүдэй дүнгүүд мүн лэ энээн тухай шэнэ хүсэтэйгөөр гэршэлнэ.

Европодо дайнай дүүрэһэнһээ хойшо найман жэл үнгэрөөд байхада Германиин эбэй договоргүй байһан, баруун ба зүүн хубинууд болгогдожо хубаагдаад, бусад гүрэнүүдтэ орходоо адли тэгшэбэшэ эрхэтэй байдалда байһан иимэ нормальнабэшэ байдалые зайсуулха ёһотой гэжэ эдэ хэлсээнүүдэй эсэстэ бүримүһэн зүбшөөгдэбэ. Ойрын сагта эб найрамдалай конференци зарлагдаха ёһотой, тиихэдээ эбэй договор бэлэдхэлгын бүхы үедэ, тэрэшэлэн эб найрамдалай конференци дээрэ Германиин түлөөлэгшэдэй хабаадаха ябадал хангагдаха ёһотой. Германиин национальна нэгэдэлые дахин тогтоохын тула Ниитэгерманска Саг зуурын правительство байгуулагдаха ёһотой. Зүүн ба Баруун Германиин хоорондо сэхэ хэлсээ хэгдэжэ энэ правительство байгуулагдаха ёһотой. Ниитэгерманска сүлөөтэ һунгалта бэлэдхэжэ, үнгэргэхэ гээшэ энэ правительствын гол зорилгонь болохо байна. Демократическа, эб найрамдал хүсэдэг, нэгэн бүхэли Германиин ниитын ба гүрэнэй байгуулалта тухай асуудалые германска арад өөрөө, хари гүрэнүүдэй хамаархалгүйгөөр энэ һунгалтын эсэстэ шиидхэхэ байна.

Августын 15-да Францин, Англиин ба США-гай правительствонуудта эльгээгдэһэн Советскэ Правительствын ното соо бэшэгдэһэн дурадхалнууд тушаа дүтын сагта дүрбэн державануудай тодорхой шиидхэбэринүүдые абаа һаань, энэнь германска асуудалые шиидхэлгэдэ эрхим ехэ удхашанартай байхань дамжаггүй байгаа.

Эдэ дурадхалнууд соо дайнай хойшолонгуудтай холбоотой Германиин финансово-экономическа уялгануудые хүнгэдхэхэ тухай Советскэ Правительствын дурадхал тон ехэ удхашанартай байха юм.

Атлантическа блогой политикые дамжадаг гадаадын хэблэл советскэ дурадхалнуудай финансово-экономическа талыень дурдангүйгөөр үнгэрхэ гэжэ оролдогшынь тушаан болоһон ябадал бэшэ. «Боннско договорой» хүсөөр баруун германска арад зониие богоолшолһон ябадалаа үни удаан саг соо зандань үлөөхэ гэжэ найдадаг агрессивнэ этэгээдүүдтэ советскэ дурадхалнууд наартай байжа шадахагүй юм.

Советскэ Правительство тушаа хэлэхэ болоо һаа, тэрэ болбол германска асуудал тушаа августын 15-най ното соо табигдаһан дурадхалнуудаа баруун гурбан державануудай ямаршье шиидхэбэри абахые [illegible] дайнай хойшолонгуудтай холбоотой Германиин финансово-экономическа уялгануудые хүнгэдхэхэ [illegible] Германска Демократическа Республикын [illegible].

Тиихэдээ Советскэ Союз болбол Германска Демократическа Республикын [illegible].

ба туһаламжа үзүүлхэ ябадалые өөрынгөө арюун уялга гэжэ тоолоно.

Советскэ Правительствын шиидхэбэриин ёһоор Германска Демократическа Республикаһаа репараци абалгые 1954 оной январиин 1-һээ хойшо зогсоохо; Германида байгаа советскэ предприятинуудые ГДР-эй зөөри болгон түлэбэригүйгөөр үгэхэ; тэрээнэй территори дээрэ советскэ сэрэгүүдэй байлгатай холбоотой ГДР-эй гаргашануудай хэмжээе Германска Демократическа Республикын гүрэнэй бюджедэй доходуудай 5 процентһээ дээшэ бэшэ сумма хүрэтэр хорооха гэжэ хараалһан байна. Советскэ Правительство 1945 онһоо хойшо суглараһан гадаадын эзэмдэлгын гаргашануудай үринүүдые түлэлгэһөө ГДР-ые сүлөөлбэ. Дайнай һүүлэй үринүүдые Советскэ Союзда түлэлгэһөө Германи сүлөөлэгдэбэ гэжэ Советскэ Правительство мэдүүлбэ.

Энээн тушаа түйлагдаһан нэгэн һаналта хэлсээн тухайгаа Хоёр талануд германска репараци абалгые зогсоохо тухай ба дайнай хойшолонгуудтай холбоотой Германска Демократическа Республикын финансово-экономическа уялгануудые хүнгэдхэхэ талаар бусад хэмжээнүүд тухай Протоколдо гар табиһан байха юм.

Хэлсээнүүдэй үедэ Советскэ Союз ба Германска Демократическа Республикын хоорондохи экономическа, культурна ба научно-техническэ хани харилсаае бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ тухай зарим бусад асуудалнуудаар нэгэн һаналта хэлсээн тэрэшэлэн түйлагдаһан байна.

Тус хэлсээгээр хараалагдаһан ёһоор Германска Демократическа Республикада худалдан үгтэхэ советскэ нэмэлтэ эд товарнууд ГДР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн туһаламжа болохо юм. Мүнөө хүсэндөө байгаа худалдаа наймаанай хэлсээнһээ гадуур 1953 ондо 590 миллион шахуу түхэригэй суммын нэмэлтэ эд товар СССР-һээ Германска Демократическа Республикада худалдан үгтэхөөр хараалагдана. Мүн Советскэ Правительство ГДР-тэ хүнгэн условитойгоор 485 миллион түхэригэй урьһаламжа зээли үгэһэн байна.

Эдэ хэлсээнүүдэй үедэ Берлиндэхи СССР-эй дипломатическа мисси ба Москвадахи ГДР-эй дипломатическа миссиие посольствонууд болгохо, посолнуудые эльгээлсэхэ гэһэн хэлсээн түйлагдаһан байна.

Германска Демократическа Республикада хабаатай бүхы эдэ шиидхэбэринүүдые бэслүүлгэ хадаа германска арадта гансахан экономическа талаар бэшэ, мүн эб найрамдалда дуратай ба демократическа гүрэн болгон Германиин нэгэдэлые һэргээн тогтоохо ба Германитай эбэй договор баталхын түлөө шухала условинуудые бии болголгодоно ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ байна.

—Германска Демократическа Республикада экономическа туһаламжа үзүүлхэ тухай Советскэ Правительствын шиидхэбэринүүд болбол бүхы немецкэ арадта СССР-эй Правительствын үнэн зүрхэнһөө, хани нүхэрэй дэмжэлгэ үзүүлжэ байһанай гэршэ баримта мүн болоно,—гэжэ ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ О. Гротеволь мэдүүлһэн байна.

Советскэ Правительствын ба Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегациин хоорондо болоһон хэлсээнүүдэй дүнгүүдые советскэ [illegible] Хэлсээнүүдэй үедэ баталагдаһан шиидхэбэринүүд [illegible].

Советскэ Правительствын ба Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегациин хоорондо болоһон хэлсээнүүдэй дүнгүүд бүхы дэлхэйдэ эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ [illegible] оруулалта мүн байһан түлөө, эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудай [illegible].

(«Правдын» августын 24-нэй түрүү бэшэг).

Москвада Тушинска аэродром дээрэ болоһон агаарай парад

Заншалта агаарай парадуудай болоходо Тушинска аэродром дээрэ хүн олон байдаг юм. Августын 23-най воскресеньдэ хүнүүд тэрэшэлэн олон байгаа. Үглөөгүүр эртэ москвагайхид автомобильнууд, поезднуудта һуужа, метрогоор, троллейбүсүүдтэ, трамвайнуудта, автобусуудта һуужа, Тушино тээшэ шэглэн ябаба. Олон хүн бүлынхидөө абажа ябаба.

Һайндэрэй эхилхэһээ бүри урид олон хүн аэродромой секторнүүдээр дүүрэн сугларба. Сугларагшадай дунда—гадаадын айлшад, тэрэ тоодо эб найрамдалда ба хани барисаанда зорюулагдан Бухарестдэ болоһон залуушуулай болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн IV фестивальда хабаадагшад байлсаба.

Үдэрэй 12 час болохо дүтэлбэ. В. П. Чкаловай нэрэмжэтэ СССР-эй Центральна аэроклубай һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн байшангай трибуна дээрэ нүхэд Г. М. Маленков, В. М. Молотов, Н. С. Хрущев, К. Е. Ворошилов, Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, М. Г. Первухин, Н. М. Шверник, М. А. Суслов, П. К. Пономаренко, П. Н. Поспелов, Н. Н. Шаталин, Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовский, Флодой Адмирал Н. Г. Кузнецов, Советскэ Союзай Маршал С. М. Буденный, авиациин Маршал П. Ф. Жигарев, авиациин Маршал К. А. Вершинин ба бусад гараба. Сугларагшад тэдэниие нэрьемэ альгаташалгаар угтаба.

Парадай эхилһэн тухай мэдээсэжэ, хүгжэм ханхинана. Советскэ Союзай Гүрэнэй Гимнын аялган һүр жабхалантайгаар соностоно. Артиллерийскэ буудалган нэрьенэ. Гимнын наадагдахада, Советскэ Армиин Агаарай-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй туг мандуулагдаба.

Түрүүшын бүлэг самолёдууд үзэгдэбэ. «ЯК-12» гэжэ 19 машина полиин центртэ түргөөр дүтэлэн ерэбэ. И. И. Перевезенцевэй жолоодожо ябаһан түрүүшын самолёт дээрэ В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай портредүүдтэй улаан туг намилзана. Агаарай-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй тугуудые намилзуулһан хоёр самолёт түрүүлэн ябаһан самолёдые үдэшэбэ. Тэдэниие лётчигууд Ф. С. Доронин, С. П. Жучков гэгшэд жолоодобо.

Тус бүридөө 4 самолёдтой дүрбэн бүлэгүүд звено звеногойнгоо хойноһоо дахалдан ниидэбэ. Манай Эхэ ороной арадуудай ленинско-сталинска эбдэршэгүй хани барисаанай тэмдэг—Советскэ Социалистическэ Республикануудай тугууд тэдээн дээрэ намилзана. ДОСААФ-эй спортсменүүд алдарта лётчигуудтай зэргэлээд өөһэдынгөө машинануудые этигэл найдабаритайгаар жолоодон ниидэнэ. Тэдэнэй дунда Московско инструментальна заводой мүлигшэ Л. П. Мухин, Московско механическа заводой слесарь М. Т. Семенов гэгшэд байлсана.

Альгаташалган аэродромдо шангаар соностоно. Хүнүүд бүгэдөөрөө альгаа ташана. Лётчигууд Е. А. Михаленков, М. И. Зиновеев гэгшэдээр толгойлогдоһон самолёдуудай бүлэгүүд [illegible] «ЯК-18» гэжэ 75 самолёдууд:

СССР-тэ АЛДАР СОЛО гэһэн үгэнүүд болон ниидэбэ.

Самолёдууд нэгэ жэгдэ жагсаалаар ниидэбэ. ДОСААФ-эй спортсменүүд хоорондохи зайгаа эрхимээр сахижа ниидэнэ. Элдэб янзын мэргэжэлтэй лётчигууд арад зониие һонирхуулба. Трансформаторна заводой главна инженерэй орлогшо И. И. Лукашев, механическа заводой бригадир П. Н. Смирнов, электромеханическа заводой токарь И. В. Горшенин, Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой электромонтёр И. С. Курозаев гэгшэд машиные һайнаар мэдэхэ [illegible].

Пензенскэ областиин Больше-Вьясска районой дунда һургуулиин багша П. М. Годяев москвагайхидтай зэргэлээд жагсаалда ябалсаба. Армида, авиацида ба флодто туһалха һайндуранай обществын лётчигууд авиационно-спортивна зүйлнүүдые харуулжа эхилхэнь гэжэ мэдээсэһэн дикторэй голосые репродукторнууд тараана.

Спортивна 5 самолёт дүтэлэн ерээ. Тэдэниие эхэнэр лётчигууд жолоодон ябаба. Советскэ Союзай Герой, спортын габьяата мастер, ороной рекордсменка Марина Чечнева түрүүн ябаһан машиные жолоодобо.

Парадай удаадахи номер дары эхилбэ. Табан планернуудһаа бүридэһэн бүлэг — планерна бүхэли поезд ябана. Лётчик Р. Н. Волков самолёт-буксировщигые жолоодоно. Москвичка-планеристка Н. А. Чернышёва планерна бүлэгые толгойлбо. Тэрэнэй бүлэг соо бултадаа москвагайхид — Московско авиационно институдай студентнүүд С. Ю. Есаулов, Е. А. Африканов, В. П. Чкаловай нэрэмжэтэ Центральна аэроклубай спортсменүүд — А. С. Штанова, А. А. Чеботарёв гэгшэд ябалсаба.

Моторнуудай шууяан огторгойдо дуулдажа, улам шанга болобо. Хүхэ сэнхир огторгойдо 24 самолёт элеэр харагдана. Я. Д. Форостенко түрүүшын машиные жолоодожо, лётчигууд-спортсменүүдые дахуулан ябаба. Лётчигууд «Нестеровэй петлянүүдые» хэжэ, аэродром дээгүүр эрьелдэнэ. 24 машинын агаараар ниидэлдэжэ ябахыень харахада, ехэ һонирхолтой байгаа.

Самолёдууд ээлжэлэн эрьелдэбэ. Тэдэнэй хэһэн фигура бүхэниинь гоё һайханаар, зүбөөр дүүргэгдээ. Москвада һуудаг мастер В. И. Щепкин, техник А. А. Мухин, студентнүүд К. Б. Рымашевский, А. М. Першин, К. Б. Кабатов, В. В. Громов, Л. И. Кирьянов мүн тэдэнэй нүхэдые амжалтатайгаар ниидэһэнтэйнь дашарамдуулан үнэн зүрхэнһөө амаршалжа болохо байгаа. Углич городой часовой мастер Н. С. Зимин, Шахта городой журналист А. К. Захаров гэгшэд агаарай парадта хабаадагшадай жагсаалда һууриин эзэлхэ ёһоороо эзэлбэ.

Советскэ Союзай Герой гвардиин генерал-лейтенант Н. П. Каманинай хүтэлбэрилһэн парадай түрүүшын отделени дүүрэбэ. Хоёрдохи отделени эхилээ. Агаарай Сэрэгэй-Хүсэнүүдэй лётчигууд агаарта ниидэн гараба. Энэ отделениие авиациин генерал-лейтенант С. У. Рубанов хүтэлбэрилнэ.

Баруун талаһаа аэродромдо реактивна истребитель дүтэлэн ерэбэ. Тэрэниие майор В. С. Лапшин хүтэлбэрилнэ. Истребитель огторгой соо [illegible] гараба. Олон янзын фигуранууды огторгойгоор гоё һайханаар хэнэ. Советскэ лётчигууд реактивна самолёдуудаар [illegible]. Бидэнэр энээгээр омогорхохо [illegible].

Реактивна гурбан самолёдой бүлэг [illegible] харуулагдаа. Тус бүлэгые майор В. М. Фокин удиридаба. Түрүү зэргэдэ ябаһан самолёдуудые лётчигууд А. И. Гаврилов, Ю. В. Фитин гэгшэд жолоодобо.

Реактивна табан истребительнүүд нягта жагсаалтайгаар тэдэнэй хойноһоо ябаба. 11 орденууд ба медальнуудаар шагнагдаһан алдарта лётчик А. И. Бабаев энэ табан самолёдуудые толгойлбо.

Моторнуудай шууяан шангадана. Реактивна бомбардировщигуудай колоннонууд дүтэлэн ерэбэ. Түрүүшын колонные полковник С. Ф. Долгушин хүтэлбэрилнэ.

Агаарай парадай гурбадахи отделениие (хүтэлбэрилэгшэнь Советскэ Союзай Герой, генерал-полковник А. В. Горбатов) хоёр бүлэг вертолёдууд нээбэ. Тэдэнэр дүтэлэн ерэнэ. Эдэ вертолёдуудые полковник А. П. Ерофеевский ба полковник Ф. Ф. Прокопенко гэгшэд хүтэлбэрилнэ.

Самолёдууд аэродром дээгүүр эрьелдэн ниидэбэ. Түрүүшын бүлэг машинанууд бууха газар дээрээ бууһан шэнгеэр огторгойдо харагдана. Түрүүлжэ ябаһан самолёт газарта буужа, тэрэнэй хойноһоо бусад самолёдуудынь газарта бууба. Угаа томо таршаанууд ногоон дээрэ бууһан шэнгеэр энэнь харагдаа. Тэдэ самолёдуудһаа автомобильнууд ба мотоциклнуудые буулгаба. Жолоодогшод моторнуудые хүдэлгэбэ. Үшөө минута үнгэрөөд байхада, мотоциклнуудай ба автомашинануудай колонно аэродромоор ябаба. Түрүүшын мотоцикл дээрэ улаан туг намилзана. Даалгабаряа дүүргээд, хоёр бүлэг вертолёдууд байжа байһан газарһаа өөдөө дэгдэжэ, ниидэн ябашана.

Мүнөө һайндэртэ парашютистнүүд өөһэдынгөө эрид шанга зориг, мэргэжэл шадабариие харуулха ёһотой юм. «ИЛ—12» гэжэ транспортна самолёдые капитан И. Н. Михеев жолоодон, аэродром дээгүүр ниидэжэ үнгэрбэ. Самолёдто парашютистнүүд һуужа ябаба. Подполковник К. А. Овсянников түрүүтэй бүлэг парашютистнүүд заагдаһан газарта тон зүбөөр бууба.

Парад хараһан бүхы хүнүүд агаарта удаан саг соо парашюдаа задалангүйгөөр һүрэлгэ хэхэдэ ехээр һонирхон хараба. 5 парашютистнүүд —спортын мастер, Днепропетровск городто байдаг дэлхэйн рекордсмен И. А. Федчишин, спортын мастер, дэлхэйн рекордсмен, Уфа городто байдаг В. П. Марюткин, СССР-эй чемпион, Днепропетровск городто байдаг дэлхэйн рекордсмен П. П. Косинов, спортын мастер, дэлхэйн рекордсменка, Омск городто байдаг В. М. Селиверстова, Махачкалинска аэроклубай инструктор А. К. Султанова Антоновой конструкциин самолёдһоо һүрэжэ бууба.

Мянган метр үндэрһөө һүрэжэ буухадаа, тэдэнэр 10 секундада парашюдуудаа нээгээгүй.

Олониитын парашютна десант хадаа агаарай парадай һонирхолтой ба элдэб янзын программын һүүлшын номер байгаа. Тэрэниие хараһан олон мянган ажалшад лётчигуудые, планеристнүүдые, парашютистнүүдые халуунаар амаршалба.

Тушинодо заншал болоһон агаарай парад (главна хүтэлбэрилэгшэнь авиациин Маршал П. Ф. Жигарев) һайндэрэйхээр, гоё һайханаар харагдаба. Тэрэ хадаа эсэгэ ороной авиациин, авиационно техникын түйлалтануудые, Агаарай Сэрэгэй Хүсэнүүдэй лётчигуудай, Армида, авиацида ба флодто туһалха һайндуранай обществын спортсменүүд-гэшүүдэй мэргэжэлэй ургалтые харуулаа.

Геройческа советскэ арадай алдарынь ба омогорхолынь болоһон манай орон дотор угаа ехэ анхарал хандуулагдана. Коммунистическэ парти, правительство хадаа манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулха замаар этигэл найдабаритайгаар ябажа байгаа социалистическэ гүрэнэй эб найрамдалта сахин хамгаалагша Зэбсэгтэ Хүсэнүүд тухайгаа ехээр үргэлжэ анхарал оролдолго гаргана.

(ТАСС).

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **тогтоохонь:**

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй табадахи сессиие 1953 оной сентябриин 7-до Улан-Үдэ городто зарлаха.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. ЛОБСАНОВ.**
Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **В. ОСТРОВСКАЯ.**

Улан-Үдэ город, Соведүүдэй байшан.
1953 оной августын 25.

РСФСР-тэ 827 шэнэ һургуули нээгдэхэнь

РСФСР-эй хизаарнууд, областьнууд болон автономно республиканууддта 1953—1954 оной һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл эршэмтэйгээр ябажа байна. Лабораторинууд болон кабинедүүд химиин, физикын ба биологиин шэнэ приборнуудые, харуулха зааха хэрэгсэлнүүдые олоор абана.

Һургуулинуудые бүри олон болгохын тулада нютагуудтахи арадай гэгээрэлэй таһагууд, партиина ба советскэ организацинууд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Свердловско областьдо 70 гаран, Молотовско областьдо—52, Башкирска АССР-тэ—37, Тульска областьдо һургуулиин 23 байшан баригдажа байна. Российска Федерациин городууд болон тосхонуудта эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудай 827 байшангууд баригдажа байна. Энэ жэлэй сентябриин нэгэнһээ ашаглалгада оруулагдаха 545 шэнэ һургуулинуудта 170.400 хүүгэд һуража юм.

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын һуралсалай-педагогическа издательство урда хэлэнэй, литература, түүхын, физикын, химиин, биологиин, географиин ба бусад учебнигүүдые 170 миллион хэхэр тиражтайгаар хэблэн гаргаба. Һургаалиин хэрэгтэй 800 гаран миллион тетрадь ба 4 миллион дневнигүүд хэгдэбэ.

Педагогическа училищинуудые, педагогическа ба багшанарай институдуудые мүнөө жэл дүүргэһэн 62 мянган залуу багшанар ба хүмүүжүүлэгшэд РСФСР-эй городууд болон тосхонуудтахи һургуулинуудта хүдэлмэрилхэнь.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-да ба СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ эльгээһэн амаршалгын телеграмма

Румынииe сүлөөлгэдэ зорюулагдан Бухарестдэ болоһон баярай заседани дээрэ абтаба

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитетдэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ.

Манай эхэ оронииe алдарта Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 9 жэлэй ойтой дашарамдуулан баярай суглаанда ерэһэн Румынска Арадай Республикын столицын ажалшад дура инаглалай ба баяр баясхалангай халуун амаршалгые танда бүхы зүрхэнһөө хүргэнэ.

Августын 23-най агуухэ үдэр хадаа агуухэ Советскэ арадтай ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаанай туг боложо манай бүхы арадта хэтэ мүнхэдөө үлэхэ юм.

Манай эхэ оронииe Советскэ Союзай сүлөөлһэн ябадал өөрынгөө хуби заяае өөрынгөө гартаа абаха, сэртөө шэнэ ажабайдал байгуулха арга румынска арадта олгоо.

Партяар хүтэлбэрилэгдэһэн манай ажалша арад августын 23-най нээһэн замаар ябажа, агуухэ Советскэ Союзай ахадүүгэй ба хүсэн түгэлдэр туһаламжын ашаар промышленность, хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар, өөрынгөө ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар нилээд ехэ амжалтануудые түйлаба. Парти ба правительствые тойрон нигтаар жагсаһан манай эхэ оронойн ажалшад социализм байгуулха ба арадай ажана байдал хангаха замаар улам шэнэ шэнэ илалтануудые түйлахын түлөө дэбжэлтэ ехэтэйгээр ажаллана.

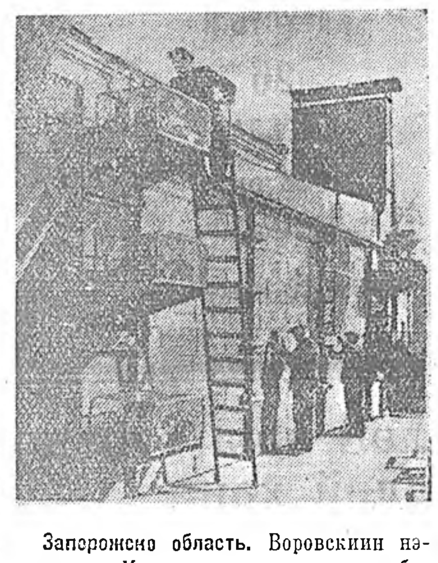
Манай орондо дэлгэржэ байгаа зохёон бүтээхэ агуухэ хэрэг хадаа эб найрамдал тээшэ манай ехээр эрмэлзэдэг байһанай тодорхой гэршэ мүн. Румынска арад эб найрамдалай дайсадай ямаршье аашануудые эбдэхын түлөө, арадуудай хоорондохи хани барисаанай ба хани харилсаанай түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгэй илахын түлөө Советскэ Союзтай, эб найрамдал хүсэгшэ бүхы арадуудтай хамтадаа тэмсэхээр эрид шиидэнги байна.

Ажаллахадаа ба тэмсэхэдээ бидэнэр арадуудай эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй бастион—агуухэ Советскэ Союзаар толгойлогдоһон эб найрамдалай, демократиин хүсэнүүдэй илалтада хэлбэришэгүй этигэлэг ябадалаар зоригжоһой байнабди.

Манай агуухэ хани ба сүлөөлэгшэ — Советскэ Союз мандаха болтогой!

Коммунизм байгуулагша алдарта советскэ арад мандаха болтогой!

Румынска Арадай Республикын ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаан хэтэ мүнхэдөө мандаха болтогой!

Запорожско область. Воровскиин нэрэмжэтэ Мелитопольско машина бүтээлгын заводой коллектив эдеэ хоолой машина бүтээлгын научно-шэнжэлэлгын институдтай хамта овощь хатаалгын КСА—80 гэдэг машина бүтээбэ.

Энэ машина гол түлэб хартаабха хатаадаг юм. Сүүдхэ соогоо 3,5 тонно бэлэн продукт тус машина гаргана. КСА—80 болбол конвейерно түхэлтэй машина мүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КСА—80 гэдэг овощь хатаалгын машина.

ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партиин гэшүүнэй кандидадуудые оролдосотойгоор хүмүүжүүлхэ

КПСС-эй XIX съездһээ хойшо партиин Закаменай айком партиин гэшүүнэй кандидадуудые хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нилээд һайжаруулһан байна. Залуу коммунистнууд болон партиин гэшүүнэй кандидадуудые хүмүүжүүлхэ тухай асуудалнууд партийна суглаанууд, айкомой бюрогой заседанинууд ба пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг болоо. Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэрииe һайжаруулха гээшэ залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ шухала услови болоно. Тиимэһээ партидоторой ба партийно-политическэ хүдэлмэриин асуудалнуудаар партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай семинар үнгэргэдэг болообди.

Эдэ бүгэдын эсэстэ партийна олохон эхин организацинууд партиин гэшүүнэй кандидадуудые хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулдаг болоо. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхозой партийна эхин организаци 1952 оной ноябрьда партийна суглаа үнгэргэжэ, тэрээн дээрээ партиин гэшүүнэй кандидадуудые хүмүүжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн байха юм. Энэ үедэ тус партийна организацида 5 кандидат бии байгаа. Тиихэдэ тэдэнэй гурбанайнь кандидатска стаж дүүрэһэн байгаа бэлэй. Кандидадуудта партийна даалгабари үгтэнэгүй, тэдэнэй политическэ һуралсалда анхарал багаар табигдана, партийна ажабайдалда һулаар хабаадуулагдадаг дээрэһээ кандидадууд партийна суглаанууд дээрэ эдэбхи багатай байдаг гэжэ коммунистнууд шүүмжэлһэн байна. Эдэ бүгэдын эсэстэ кандидатска стаж гараха болзор соогоо кандидадууд партиин гэшүүндэ орохоор өөһэдыгөө бэлэдхэжэ шададаггүй байһан юм. Партийна суглаан хадаа коммунистнуудай шүүмжэлхы ажаглалтанууд ба дурадхалнуудые хараадаа абажа, кандидадуудые хүмүүжүүлгэ һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалаа һэн.

Тус суглаанай шиидхэбэриие бэелүүлэн, партийна бюро хадаа кандидадуудые хүмүүжүүлгэдэ анхарал ехээр табидаг болоо. Бүхы кандидадуудынь кружогууд болон политһургуулинуудта һурадаг, партийна ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадуулагдадаг, партийна даалгабаринуудые дүүргэдэг болоһон байна. Партбюро тэдэндэ даалгабари үгөөд, ямараар дүүргэжэ байһыень хододоо шалгажа байдаг юм. Партиин гэшүүнэй кандидадууд Л. Д. Бабалаев, Д. М. Бадмаев гэгшэд партийна суглаанай шиидхэбэреэр агитаторнууд болгогдожо, энэ хүндэтэй уялгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Тус партийна организаци кандидатска стажаа үнгэргэһэн кандидадуудые бултыень партиин гэшүүн болгожо абаһан байха юм.

Тэрэшэлэн Маленковой нэрэмжэтэ, «Сталинай зам» колхозуудай, Цакирай дунда һургуулиин болон бусад зарим партийна эхин организацинууд кандидадуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрииe партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдэй эрилтын ёһоор һайжаруулжа байна. Тиин эдэ партийна организацинуудта кандидадуудынь стажынгаа дүүрэхэдэ партида орохоор өөһэдыгөө бэлэдхэжэ шадаһан, болото ажал дээрэ бэеэ һайн талаһаа харуулһан түладаа партиин гэшүүндэ абтадаг байха юм.

Залуу коммунистнуудые ба кандидадуудые ургуулан хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин һайжарһан дээрэһээ тэдэнэр ушар ёһо мэдэдэг болохо, ажал хүдэлмэридөө һайн жэшээ харуулдаг болоо.

Гэбэшье, залуу коммунистнууд ба кандидадуудые хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулдаг партийна эхин организацинууд үшөө бии. Тиимэһээ кандидатска стажаа үнгэргэһэн аад, гэшүүндэ абтаагүй хүнүүд зарим партийна организацинуудта бии. Жэшээлхэдэ, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой партийна организацида хоёр кандидат бии аад, хоюуланайнь стаж дүүрэһээр хэдэн һара боложо байнхай. Парторганизациин секретарь нүхэр Бальжанов тэдэнэрэй стажые һунааха гү, али партиин гэшүүндэ абаха тухай асуудал партийна суглаан дээрэ табидаггүй. Тэдэ кандидадууд Б. Цыденов, П. Самбуев гэгшэдтэ партийна бюрогой, тэрэнэй секретариин зүгһөө ямаршье туһаламжа үзүүлэгдэдэггүй, эрилтэ һулаар хэгдэдэг дээрэһээ тэдэнэр өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхын тула оролдоггүй юм.

Иимэ баримтанууд Калининай нэрэмжэтэ, Улегшэнэй сомоной «Майн 1» колхозуудай партийна организацинуудта баһал үзэгдэнэ. Партиин гэшүүнэй кандидадуудай политическэ ба юрэнхы эрдэмэй дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь анхарал багаар табигдана. Тиимэһээ ажал хүдэлмэридөө шалгардаг түрүү хүнүүд аад, политическэ эрдэм багатай дээрэһээ партиин гэшүүндэ орожо шададаггүй байха юм. Жэшээлхэдэ, Хамниин сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организацида КПСС-эй гэшүүнэй кандидат Б. Доржиева 4 жэл соо гэшүүндэ орожо шаданагүй. Нүхэр Доржиева ажал хүдэлмэридэ үнэн сэхээр хандадаг, колхозой түрүү хүнүүдэй нэгэн байха юм. Зүгөөр, тэрэ хадаа политическэ эрдэм багатай юм. Партийна организаци тэрэнэй эрдэм дээшэлүүлхын түлөө оролдоногүй.

Ушар иимэһээ партиин айком, партийна эхин организацинууд хадаа кандидадуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха ёһотой байна. Илангаяа кандидадуудай политическэ ба юрэнхы эрдэмые дээшэлүүлхэ, тэдэниие партийна ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулха байнабди.

Д. Цыренов,
КПСС-эй Закаменай айкомой секретарь.

Москвада Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегациин хэһэн уулзалганууд

Августын 22-то Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегациин гэшүүд СССР-эй хэдэн министерствонууд болон олониитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Гүрэнэй Түсэблэлгын Комитедэй Түрүүлэгшэ М. З. Сабуров Гүрэнэй Түсэблэлгын Комиссиин Түрүүлэгшэ Б. Лейшнертэй хөөрэлдэбэ.

Металлургическа промышленностиин Министр И. Ф. Тевосян металлургическа ба горнорудна промышленностиин Министр Ф. Зельбманн гэгшэтэй уулзаһан, барилгын Министр Н. А. Дыгай ГДР-эй Премьер-Министрын Орлогшо ба барилгын Министр д-р Л. Больц гэгшэтэй хөөрэлдэһэн, СССР-эй хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй Министр А. И. Козлов, хүдөө ажахын ба ой модоной ажахын Министр Г. Рейхельт гэгшэтэй уулзаһан, Гүрэнэй банкын Түрүүлэгшэ В. Ф. Попов, Премьер-Министрын Орлогшо ба финанснуудай Министр д-р Г. Лох гэгшэтэй уулзаһан байна.

ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ Н. М. Шверник немецкэ сүлөөтэ профсоюзуудай Нэгэдэлэй Түрүүлэгшэ Г. Варнке гэгшэтэй уулзаба.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь А. Н. Шелепин сүлөөтэ немецкэ залуушуулай Союзай Центральна Советэй Түрүүлэгшэ Э. Хонекер, Советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска Комитедэй Түрүүлэгшэ Н. В. Попова Германиин демократическа эхэнэрнүүдэй Союзай түлөөлэгшэ И. Тиле гэгшэтэй уулзаба.

Крутицкын ба Коломенскиин метрополит Николайтай ГДР-эй Премьер-Министрын Орлогшо профессор О. Нушке гэгшэ ерэжэ уулзаба.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Москваһаа Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегаци мордобо

Августын 23-да Москваһаа Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр Отто Гротеволь түрүүтэй Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегаци мордобо. Отто Гротевольтой хамта: Премьер-Министрын Орлогшо Вальтер Ульбрихт, Премьер-Министрын Орлогшо Отто Нушке, Премьер-Министрын Орлогшо ба барилгын Министр д-р Лотар Больц, Премьер-Министрын Орлогшо ба финанснуудай Министр д-р Ганс Лох, хүдөө ажахы ба ой модоной ажахын Министр Ганс Рейхельт, Германиин гадаадын ба дотоодын худалдаа наймаанай Министр Курт Грегор, металлургическа ба горнорудна промышленностиин Министр Фриц Зельбманн, Гүрэнэй Түсэблэлгын Комиссиин Түрүүлэгшэ Бруно Лейшнер, сүлөөтэ немецкэ профсоюзуудай нэгэдэлэй Түрүүлэгшэ Герберт Варнке, Демократическа Германиин Национальна Фронтын Национальна Советэй Түрүүлэгшэ профессор Э. Корренс, сүлөөтэ немецкэ залуушуулай Союзай Центральна Советэй Түрүүлэгшэ Эрих Хонекер, Германиин демократическа эхэнэрнүүдэй Союзай Түлөөлэгшэ Ильза Тиле, ГДР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын сотрудник Петер Флорин гэгшэд мордолсобо.

Мордогшодые Центральна аэродром дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба СССР-эй Дотоодын ба Гадаадын Худалдаа наймаанай Министр А. И. Микоян, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Гүрэнэй Түсэблэлгын Комитедэй Түрүүлэгшэ М. З. Сабуров, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. А. Громыко, СССР-эй Дотоодын ба Гадаадын Худалдаа наймаанай Министрын Орлогшо И. Г. Кабанов, Германидахи СССР-эй Верховно Комиссар посол В. С. Семенов, Моссоветэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, Москва городой комендант генерал-лейтенант К. Р. Синилов, СССР-эй МИД-эй Коллегиин гэшүүн, 3-дахи Европейскэ Таһагые Даагша Г. М. Пушкин, СССР-эй Дотоодын ба Гадаадын Худалдаа наймаанай Министерствын ГДР-дэхи Түлөөлэгшэ И. Ф. Семичастнов, СССР-эй МИД-эй Протокольно Таһагые Даагшын тушаал дүүргэгшэ В. В. Пастоев, тэрэшэлэн СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын ба СССР-эй Дотоодын ба Гадаадын Худалдаа наймаанай Министерствын бусад харюусалгата сотруднигууд үдэшэһэн байна.

Мордогшодые тэрэшэлэн Германска Демократическа Республикын Дипломатическа Миссиие Толгойлогшо Р. Аппельт, тус Дипломатическа Миссиин бусад Гэшүүдтэй хамта, мүн Венгерскэ Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. Складан, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Лим Хэ, Вьетнамай Демократическа Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Нгуэн Лонг Банг, Хитадай Арадай Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэн Гэ Бао-цюань, Болгариин Арадай Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэн В. Велков, Польско Арадай Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэн А. Малинкий, Чехословацка Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэн Д. Ечны, Монгол Арадай Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэн Н. Лувсанчултэм, Албаниин Арадай Республикын Хэрэгүүдтэ Саг зуурын Этигэмжэтэн У. Люле гэгшэд үдэшэлсэбэ.

Үдэшэлгын үедэ хүндэлэлгын харуул жагсаагдаһан, Германска Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Аэродром Германска Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай Гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн байба.

Москваһаа мордохо дээрээ Германска Демократическа Республикын Премьер-Министр Отто Гротеволиин аэродром дээрэ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ ханинар!

Мүнөөдэр, Германска Демократическа Республикын Правительственна Делегациин мордожо байха үедэ бидэнэр агуухэ Советскэ Союзай улам өөдөө шармайн бадаржа байһан ба хүсэн түгэлдэр, гоё һайхан столица Москвагай арад зондо, бүхы советскэ арадта ба СССР-эй Правительствода Германска Демократическа Республикын Правительствын ба хамаг бүхы патриотическа үзэлтэ немецүүдэй үмэнэһөө гүнзэгы баяр хүргэнэбди. Манай делегацида бүхы талаһаа, илангаяа СССР-эй Правительствын зүгһөө үзүүлһэн ахадүүгэй үнэн зүрхэнэй угтамжа болон мүн хани халуун анхарал оролдолго гаргаһанайнь түлөө баяр хүргэнэбди.

Германска Демократическа Республикын Правительство болбол манай арадуудай правительствонуудай хоорондохи хэлсээнүүд тухай хамтын коммюникее, германска репарацинуудые абалга зогсоохо тухай ба дайнай хойшолонгуудтай холбоотой Германска Демократическа Республикын финансово-экономическа уялганууды хүнгэдхэхэ бусад хэмжээнүүд тухай хоёр талын үсэгэлдэр гараа табиһан протоколые тон ехэ ханамжатайгаар германска арадай үмэнэһөө һайшаан, баяр хүргэхэ байна.

Эдэ хоёр документнүүд соо бэшэгдэһэн хэлсээнүүд болбол Германска Демократическа Республика ба Советскэ Социалистическэ Республиканууудай Союз хоёрой хоорондын хани харилсаанда шэнэ үе нээхэһээ гадна, мүн өөрынгөө национальна ажабайдалай эрхэнүүдэй түлөө германска арадай тэмсэлдэ шэнэ шата нээһэн байна. СССР-эй Правительство хадаа эбэй договор түргэн баталха ба энэ зорилгоор бүхы Германида өөрынгөө дурадхаһан тон ехэ хүнгэлэлтэнүүдые мүнөө энэ дары Германска Демократическа Республикада үгэхэ гэһэн хатуу зоригтой байна гэжэ эдэ шиидхэбэринүүд дээрэһээ Германска Демократическа Республикын Правительство тоолоно.

Энэ шиидхэбэри болбол Германска Демократическа Республикада экономическа ехэ туһаламжа мүн байхаһаа гадна, бүхы германска арадта германска асуудалые демократическа үндэһэ һуури дээрэ эб найрамдалай ёһоор шиидхэхын түлөө тэрээнэй национальна тэмсэлдэнь тон ехэ дэмжэлгэ болоно.

Саашадаа репарационно түлэбэринүүдые түлэлгэһөө сүлөөлһэн, үринүүдые түлэлгэһөө сүлөөлһэн ба Германидахи советскэ акционернэ обществонуудай предприятинуудые түлэбэригүйгөөр мандаа үгэһэн, эзэмдэлгын гаргашануудые саашадань доошолуулһан ба 1945 онһоо хойшо сугларһан гадаадын эзэмдэлгын гаргашануудай үринүүдые түлэлгэһөө сүлөөлһэн, худалдаа наймаанай договорнуудһаа гадуур 590 миллион түхэригэй нэмэлтэ эд товар худалдан үгэһэн, 485 миллион түхэригэй урьһаламжа зээли үгэһэн ябадал болбол германска арадта СССР-эй Правительствын үнэн зүрхэнэй, хани нүхэрэй туһаламжын гэршэ баримта мүн болоно.

Энэ ехэ дэмжэлгэ хадаа баруун державануудай үүсхэлээр Германиие хахарган хубааһанай хойшолонгуудые зөөлэрүүлжэ, Германска Арадай Демократическа Республикада хүн зоной ажана байдалай хэмжээе хурдан түргэн һайжаруулха арга боломжо үгэхэһөө гадна, милитаризмда, фашизмда ба дайн байлдаанай аюулда эсэргүү тэмсэлдэнь германска арадые зоригжуулна. Манай эдэ хэлсээнүүд Германиин эб найрамдалай ба демократическа нэгэдэлэй түлөө тэмсэлые, эбэй договор баталалгые хурдадхана.

Танай гоё һайхан, хүсэн түгэлдэр эсэгэ оронһоо, хүдэлмэришэд ба таряашадай эсэгэ оронһоо гаража ошохо дээрээ бидэнэршье өөрынгөө эхэ орондо эб найрамдалай лагериин тэмсэлые шангадхаха ба илалта хангахын түлөө хамаг бүхы оролдолгоёо гаргахабди гэжэ танда найдуулха байнабди.

Германска Демократическа Республикын Правительство эб найрамдалда дуратай бүхы немецүүдэй үмэнэһөө бодото хани ёһоной туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө СССР-эй Правительствода үнэн зүрхэнэйнгөө баяр хүргэнэ.

Хүндэтэ ханинар ба нүхэд, уулзатараа баяртай!

(ТАСС).

Стахановска вахтада жагсаба

Ленинэй ордентo паровозо-вагонно заводой шэрэм шудхалгын цехын коллектив социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр заводой дирекциин ба заводской комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн юм.

Энээгээрээ урмашаһан тус цехын хүдэлмэришэд августын түрүүшын хоёр декада соо мүн ехэхэн амжалтануудые түйлаба. Үйлэдбэриин новаторнуудай дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгожо шадаһан энэ цехын коллектив мүнөө Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойн хүндэлэлдэ заводой бүхы цехүүдтэ дэлгэржэ байһан мүрысөөндэ оролсоод, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абажа, стахановска вахтада жагсаба.

Шэрэм шудхагшад гурбан һарын — август, сентябрь ба октябриин түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 100 тонно олон сортын шудхагдаһан шэрэм Эхэ орондоо үгэхэ гэжэ шиидэбэ. Мүн үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциингаа шанарые һайжаруулха гэжэ цехын бүхы хүдэлмэришэд эрмэлзэнэ.

— Бүтээн гаргадаг продукциингаа өөрынь үные химдаруулхын ба тэрэнэй шанарые һайжаруулхын тула бидэнэр гурбан һарын туршада соо 4 рационализаторска дурадхалнуудые оруулжа, ажалдаа хэрэглэхэ зорилготойбди, — гэжэ тус цехын парторг нүхэр А. Мельников хөөрэнэ.

Эдэнэр абаһан уялгаяа дүүргэхэнь лабтай. Мүнөө тус цех август һарын графигаар нэгэ жэгдээр ажаллажа байна.

Б. Шатонов.

Дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба

Баруун-Тарбагатайн леспромхозой коллектив ононой шэнэ барилгануудые хэрэгтэй барилгын материалнуудаар таһалгаряагүйгөөр хангаха гэһэн зорилго урдаа табяад, эдэ үдэрнүүдтэ бүри эршэтэйгээр ажаллажа байна.

Тэдэнэр энэ жэлэй модо бэлэдхэлэй түсэбые болзорһоонь хорин үдэр урид дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 20 мянган кубометр модо Эхэ орондоо үгэхэ гэжэ дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абаба. Энэ уялгаяа бэелүүлхын тула тус коллективэйхид социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ.

Мүрысөө үүсхэгшэ электрохюрөөшэ Сосор Удаев халаан бүриингөө даалгабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэ хадаа 40 кубометр модо отолхо байһан аад, үдэр бүри 50—58 кубометр модо отолно. Штабелёвщик С. Гаврилов 20 кубометр модо штабельда табихын орондо, халаан бүри 26 кубометр модо штабельда табина. Мүн шофёрнууд А. Бакиров, Н. Большешапов гэгшэд халаан бүриингөө даалгабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ.

К. Григорьев.

Баранһаа урид гүрэнтэйгөө тоособо

Гүрэндэ малажалай продуктнуудые тушааха даалгабаряа саг болзор соонь дүүргэхын тула Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ехэ оролдолго гаргана.

Һүүлэй мэдээгэй ёһоор, тус колхоз мяха тушаалгаар даалгабаряа 104 процент, үндэгөөр — 140 процент, нооһоор — 143,5 процент дүүргээд байна. Мүн һү тушаалга амжалтатайгаар ябуулагдана.

Иигэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ миллионер колхоз аймаг соогоо баранһаа урид мяха, нооһо, үндэгэ тушаалгые дүүргэбэ.

О. Раднаев.

Комсомольско организацинуудые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ

Колхоз, предприяти гү, али эмхи зургаануудай үмэнэ табигдажа байһан ажахын-политическэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ комсомолецуудай хүсэлэлые зүбөөр шэглүүлдэг газарта бага бэшэ амжалтанууд түйлагдадаг байха юм.

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой партийна организаци комсомольско организациин хүдэлмэриин шухала асуудалнуудаар ВЛКСМ-эй комитедэй секретариин тоосоое хододоо шагнажа байдаг. Колхозой правлени ба партийна организаци ВЛКСМ-эй комитедэй үүсхэлые дэмжээд, комсомольско залуушуулай бригада эмхидхэһэн байгаа. Тэрэ бригаданьтэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ бүхы колхоз соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Бүхы комсомолецуудынь социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүл юм. Тэдэнэй олонхидынь агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ.

Гэхэ зуура, аймагай олонхи партийна организацинууд комсомольско организацинуудые муугаар хүтэлбэрилнэ. Жэшээлхэдэ, Галуута-Нуурай шахтын парторганизациин бюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Золотухин ВЛКСМ-эй руднична комитедэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилдэггүй байха юм. Тус комитет залуушуулай дунда ямаршье политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулнагүй. Комсомолецууд ба залуушуулай политическэ һуралсал муугаар эмхидхэгдэһэн байгаа.

ВЛКСМ-эй руднична комитет залуу шахтернуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ, нүүрһэнэй промышленностиин түрүүшүүлэй дүй дүршэл согсолон дэлгэрүүлхэ гэхэ мэтын шухала асуудалнуудаар һонирходоггүй юм.

Эндэ союздоторой хүдэлмэри муугаар табигданхай. Цеховой комсомольско организацинуудта бюрогой заседанинууд үсөөн үнгэргэгдэнэ, комсомольско суглаануудынь шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл багатайгаар үнгэргэгдэнэ. Залуушуулай дунда партиин XIX съездын материалнууд, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай гайхамшагта зохёол һулаар тайлбарилагдана. Рудоуправлениин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Шахов, Золотухин, Архипчеев болон бусад залуушуулай үмэнэ политическэ элидхэл, лекци хэнэгүй.

Комсомольско хүдэлмэридэ иимэ дутуунууд юундэ гарааб гэхэдэ, Галуута-Нуурай шахтын партийна организациин бюрогой зүгһөө ВЛКСМ-эй комитедэй хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ.

Тэрэшэлэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин бюро комсомольско организацияа һулаар хүтэлбэрилнэ. Комсомолецуудай политическэ һуралсал муугаар эмхидхэгдэһэн байгаа. Олон комсомолецууд даалгабаринуудта ажалаа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Залуушуулай һонирходог темэнүүд дээр лекци болон элидхэл хэгдэнэгүй. Һүүлэй үедэ комсомольско хамтын суглаанууд болохоёо болишоо.

Мүн бусадшье зарим предприяти болон колхозуудай комсомольско организацинууд муугаар хүдэлмэрилнэ. Тэндэхи партийна эхин организацинуудынь комсомольско организацинуудайнгаа хүдэлмэриие хайхарнагүй.

КПСС-эй Сэлэнгын айком аймагай комсомольско организациин хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудал үнинэй зүбшэн хэлсээгүй, ВЛКСМ-эй айкомой, тэрэнэй секретарьнууд нүхэд Степаненко ба Санжиевай хангалтагүй хүдэлмэриие тэсэжэ байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

А. Озерский.

Полевой хүдэлмэринүүдые зүбөөр зохилдуулан ябуулая

Мухаршэбэрэйхидэй уряае дэмжэн, ургаса хуряалгые, гүрэндэ таряа тушаалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө, тэжээл бэлэдхэлэй түсэбые колхоз бүхэнэй дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе!

**

Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө

СССР-эй Верховно Соведэй таба[дах]и сессиин шиидхэбэринүүд, тэ[р]энэй түгэсхэлэй заседани дээрэ [нү]хэр Г. М. Маленковой хэлэһэн [үг]энүүд Заиграйн аймагай Дээдэ-[Т]алькын сельсоведэй Сталинай нэ-[рэ]мжэтэ томодхогдоһон колхозой [гэш]үүдэй дунда ажалай угаа ехэ [ү]бжэлтэ үүсхэбэ. Эдэ колхозни[гу]уд үбһэ хуряалгаяа амжалтатай-[г]аар дүүргээд, таряа хуряалгада [ор]охо зуураа энэ шухала кампании[е] болзортонь һайн шанартайгаар [ү]нгэргэхэ ба таряа тушаалгаар гү-[р]энтэйгөө нэгэ һара урид тоосохо гэ-[hэ]н социалистическэ уялга абаһан [ба]йна. Энэ уялгаяа тэдэнэр [та]ряа хуряалгада ороһонһоо хой-[ш]о нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүр-[г]жэ эхилээ. Хэрбээ гүрэндэ [та]ряа тушааха графигай ёһоор энэ [ко]лхоз августын 20 болотор 240 [це]нтнер таряа тушааха байһан һаа, [эн]э болзорто 530 центнер тушааһан [ба]йна.

Таряа хуряалга дээрэ хүдэлмэ-[ри]лжэ байһан колхознигууд болон [м]еханизаторнуудай дунда мухаршэ-[б]эрэйхидэй уряагаар социалисти-[ч]ескэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ.

Илангаяа № 1 бригадада нүхэр Пушкарева түрүүтэй боолтошод, № 2 бригадада нүхэр Будковагай хүтэлбэрилдэг боолтошод эрхимээр ажаллажа, үдэр бүри нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн оролдосотойгоор ажаллажа, даалгабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг комбайнернууд Шляков Вставский хоёрой эрхим ажалые тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Энэ жэлэй ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ колхозой правлени, партийна организаци бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Агитаторнууд тарянажалай бригаднуудта уласхоорондын ба Советскэ Союзай дотоодын байдалаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Мүнөө колхознигууд болон механизаторнууд агитаторнуудтаяа хамта СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин материалнуудые шудалжа байна.

Эндэ һүүлэй үдэрнүүдтэ таряа хуряалга ба тушаалгын темп бүри шангадажа байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь лабтай.

Г. Карпенко.

Түрүү комбайнерай эршэтэ ажал

Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС-[эй] олон тоото комбайнернуудай [ду]нда Степан Гаврилович Попов [эр]шэтэ ажалаараа жэлһээ жэлдэ [ал]дархадаг юм. Нүхэр Попов залуу[га]е комбайнер һаа, машинаяа тех[н]ическэ талаарнь һайнаар харуу-[ла]лдаг, шанар һайнтайгаар ба бү-[тэ]эсэ ехэтэйгээр ажалладаг байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй үйлэдбэриин [түр]үүгөөр Степан Гаврилович само-[х]одно комбайнаараа 640 гектар [та]ряа хуряажа, хамта 7660 цент-[н]ер таряа сохиһон байгаа. Тиин [ша]лдосото ажалайнгаа түлөө 40 [г]аран центнер таряа ба 5 мянга [г]аран түхэриг мүнгэ абаһан байна.

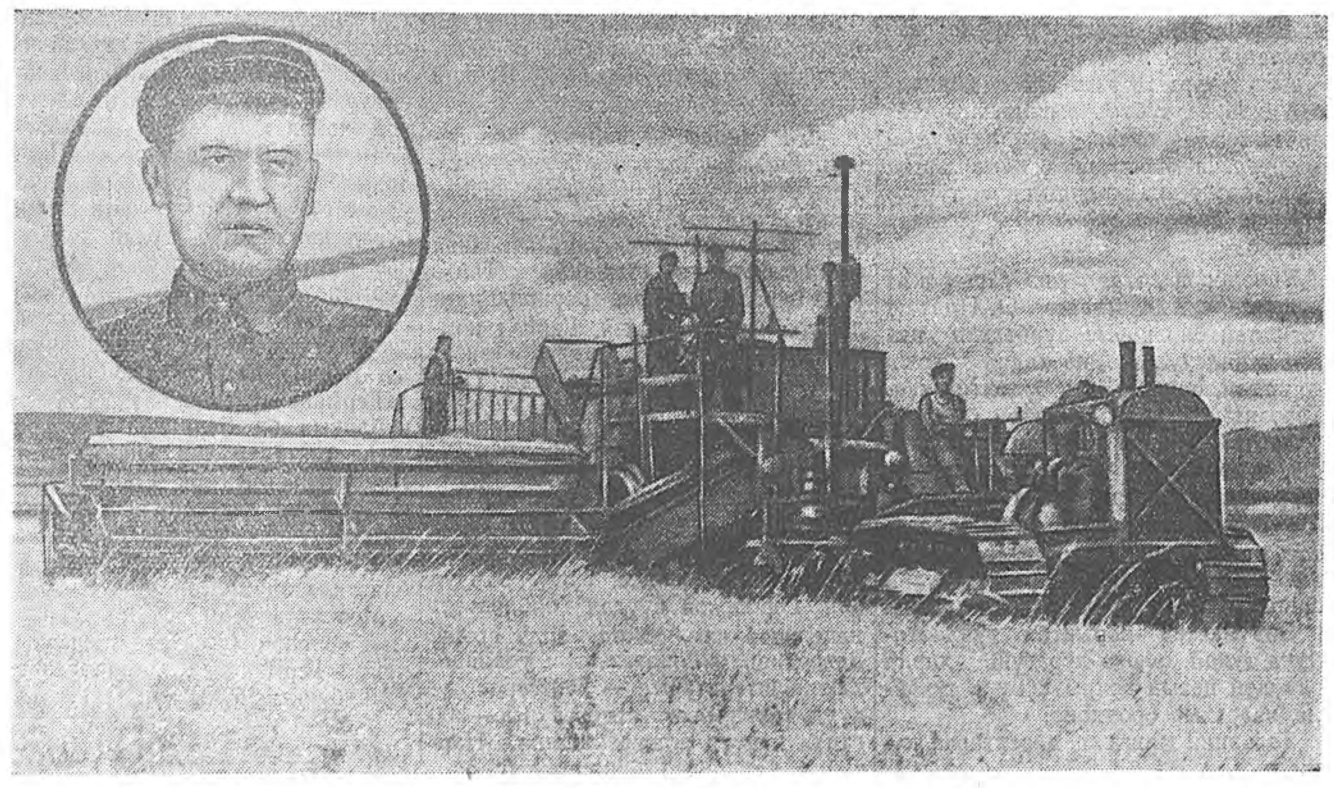
Таряа хуряалгын урда тээ ком-[б]айнаа эрхим һайнаар заһабарил-[һ]ан нүхэр Попов энэ жэлдэ 700 [ге]ктар таряа хуряаха гэһэн социа[л]истическэ уялга абаа. Энэ уялгаяа [н]эрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын [тү]лөө нүхэр Попов таряа хуряал[гы]н түрүүшын үдэрһөө эхилжэ бү-[т]ээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Мүнөө [М]олотовой нэрэмжэтэ томодхогдо-[һо]н колхозой үргэн уужам поли-[н]уд дээрэ ажаллаха зуураа, үдэ-[р]йнгөө нормые холо үлүүлэн дүүр-[гэ]жэ, гектар бүриин 15—20 цент-[не]р таряа сохино.

— Социалистическэ уялгаяа [д]үүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө эсэхэ сусахые мэдэнгүй, бүтээсэ ехэтэйгээр, шанар һайнтайгаар ажаллахаб. Зүгөөр, колхозой правлени таряа хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилээд минии комбайнда нэгэшье мэшээг үгөөгүй, таряа зөөхэ хүнүүдые табяагүй байһаар. Тиимэһээ бункерайнгаа дүүрэхэдэ хадажа ябаһан таряалангайнгаа хоёр хажууда тарягаа адхаад ябажа байнаб. Гадна, колхоз уһа, горючи ба түрхихэ материал зөөхэ хүнүүдээр үшөө хангаагүй байһаар. Эдэ дутагдалнуудһаа боложо минии ажалай бүтээсэ бага болоно, — гэжэ комбайнер нүхэр Степан Гаврилович мэдүүлнэ.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Таракановский таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ үзэгдэһэн бүхы алдуу дутуунуудаа дары усадхажа, тарягаа хоролто гээлтэгүйгөөр, богонихон болзор соо хуряаха тушаа хэмжээ абаха ёһотой. Юуб гэхэдэ, тус колхозой тарянай поли дээрэ комбайнер нүхэр Попов гансаараа ажаллана бэшэ, харин үшөө дүрбэн комбайн хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэ комбайнернуудай байдал мүн лэ комбайнер Поповойхитой адлирхуу.

Д. Доржиев.

***

Бичурын МТС-эй комбайнер Л. К. Савельев XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг. Нүхэр Савельев энэ жэлдэ «Сталинец —6» гэжэ комбайнаар түсэбэй ёһоор 320 гектарай орондо 500 гектар таряа һайн шанартайгаар хуряаха уялга абаа. Мүнөө нүхэр Савельев абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэн, халаан соогоо 18—20 гектар таряа һайн шанартайгаар хуряана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Савельевэй комбайнова агрегат таряа хадажа ябана. Хүрөө соо—Л. К. Савельев.

З. Веснинагай фото.

Бичурынхидай харюу

Ургаса хуряалгые, гүрэндэ таряа тушаалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалһан Мухаршэбэрэй аймагай колхознигуудай, механизаторнуудай ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хандалгые Бичурын аймагай колхознигууд болон механизаторнууд халуунаар угтажа, ургасаяа саг соонь хуряажа абахын ба таряа тушаалгые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шэнэ шэнэ уялгануудые абана.

Үдэр үнгэрхэ тудам колхозуудай полинууд дээрэ таряа хуряалга улам бүри үргэн далайсатайгаар ябуулагдана, бэлэдхэлэй пунктнуудта шэнэ ургасын таряан таһалгаряагүй шэрэгдэнэ. Эндэхи Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель гүрэндэ таряа тушаалгые һайнаар ябуулна. Энэ колхоз бэлэдхэлэй Харланай пунктда зургаан үдэрэй турша соо 400 гаран центнер таряа тушаагаа. Ново-Сретенскэ сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз гурбан үдэр соо 206 центнер таряа тушааба. Мүн Заганай сомоной «Коммунизм», Ара-Хэрээтын сомоной Ждановай нэрэмжэтэ колхозууд таряа тушаалгые муу бэшээр ябуулна. Эдэ колхозууд түрүүшын үдэрнүүдтэ гүрэндөө 342—292 центнер таряа тушааһан байна.

Мухаршэбэрэйхидэй хандалгые халуунаар угтаһан жаткын машинистнууд ба комбайнернууд улам эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Партизанска сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхозой жаткын машинист Александр Шиханов таряа хуряалгын эхилхэһээ хойшо эршэмтэйгээр ажаллажа, августын 11-һээ 20 болотор 60 гектар таряа һайн шанартайгаар хадаһан байгаа. Энэ машинист үдэрэй 3 гектар хадаха нормотой аад, 5,5 гектар хүрэтэр хададаг байна. Мухаршэбэрэйхидэй хандалгын гараһанһаа хойшо энэ машинист ажалайнгаа темпые улам шангадхаба. Бичурын МТС-эй комбайнер Леон Савельев «Сталинец-6» комбайнаар 4 үдэрэй турша соо 50 гаран гектар таряа хадаһан байна. Мүн комбайнернууд Илларион Исаев, Михаил Павлов, Григорий Савельев, Филипп Петров болон бусад һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Таряа хуряалга ба тушаалгые түргэнөөр дүүргэхын түлөө Бичурын колхозуудай полинууд дээрэ социалистическэ мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Б. Очиров.

Намарай таряа тариха түсэбөө дүүргэбэ

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэһээ харахада һайнаар элдүүрилэгдэһэн газар дээрэ намарай таряа саг болзортонь тарихада хойто жэлынь һайн ургаса ургадаг. Энэ жэлдэ Кабанскын аймагай зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, Ворошиловай, Кировэй, Ленинэй, XVIII партсъездын, Чкаловай нэрэмжэтэ колхозууд нёдондоной үрһэ хүрэнгэтэй байһанай ашаар намарай таряа тарилгые агротехническэ һайн болзорто дүүргэбэ. Эдэ колхозууд байгша ондо намарай таряае гол түлэб нарин рядтайгаар ба хэрээһэлүүлэн таряа.

«ДТ—54» маркын трактор жолоододог трактористнууд Афанасий Горбунов, Иван Власов гэгшэд Маленковой нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ намарай таряа тариха зуураа халаанайнгаа даалгабарине 120—130 процент дүүргэнэ.

А. Квасников.

*

Таряа хуряалгада жэгдэрэн оробо

Зэдын аймагай колхозууд таряа хуряалгада жэгдэрэн оробо. Тарянай үргэн полинууд дээрэ комбайнууд олоороо гараа.

Таряа хуряалгада аймаг соогоо түрүүлэн ороһон Чапаевай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай полинууд дээрэ Үшөөтэйн МТС-эй найман комбайн ябана. Эдэ колхозууд шэнэ ургасын таряа гүрэндөө тушаажа байна.

Комбайнернууд Попов, Панофидин, Кокорин болон бусад түрүүшын үдэрһөө хойшо муу бэшээр ажаллажа эхилээ.

Д. Найданов.

Үбһэ хуряажа дүүргэбэ

Түнхэнэй аймагай Еловско сельсоведэй Буденнын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үбһэ хуряалгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтаад, аймаг соогоо түрүүлжэ дүүргээ. Августын 12-ой байдалаар үбһэ сабшаха түсэб 110 процент, үбһэ хуряажа абаха түсэб 100,8 процент дүүргэгдэһэн байна.

Үбһэ хуряалгын үедэ олон колхознигууд болон механизаторнууд эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулаа. Морин сенокосилкын машинистнууд Л. Ларионов, А. Попов гэгшэд үдэр соо 4 гектарай орондо хододоо 5—7 гектар һайн шанартайгаар сабшадаг байгаа. Гар хажууршадай дунда нормоёо дүүргэдэггүй нэгэшье хүн байгаагүй. Тиихэдэ эрхим хажууршад Прасковья Нефедьева, Евдокия Ларионова, Ирина Чернегова, Александра Ларионова гэгшэд 0,40 гектар нормотой аад, 0,60-һаа 1 гектар хүрэтэр, заримдаа дээшэнье сабшажа байгаа. Һури хаягшад А. Шелехов, И. Ларионов, И. Яковлев, М. Боков гэгшэд стахановскаар хүдэлмэрилөө. Үбһэ хуряалгада малшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Нниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэһэн тус колхозойхид мүнөө таряа хуряалгадаа эмхитэйгээр ороод, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна. Колхозой полинууд дээрэ хоёр комбайн, хэдэн жатканууд хүдэлмэрилнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдээр, сесси дээрэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгөөр зоригжоһон тус колхозой гэшүүд таряа хуряалгые 25 үдэр соо дүүргэхэ, сентябриин 10 болотор таряа тушаалгаар гүрэнтэйгөө бүримүһэн тоосохо зорилго урдаа табяад, ажалайнгаа эршые бүри шангадхажа байна.

П. Демин.

ЗЕРНОСУШИЛКАНУУДЫЕ БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АШАГЛАХА

Таряа хуряалга хадаа эгээн ха[р]усалгатай ба эгээн богони бол[зо]р соо дүүргэгдэхэ хүдөө ажахын [хү]дэлмэринүүдэй нэгэн болоно. [Т]иимэһээ машинно-тракторна стан[ци]нуудта бии байһан хуряалгын ба [та]ряа хатаалгын машинануудые [та]ряа хуряалга ба гүрэндэ таряа [ту]шаалгын хүдэлмэринүүдтэ үн[гэ]р бүтээсэтэйгээр, хүсэд дүүрэ[нг]ээр ашаглаха гээшэ тон шухала [ба]йна.

Байгша ондо республикын кол[х]озуудай полинууд дээрэ нилээд [ол]он комбайнууд хүдэлмэрилжэ, [ко]лхозуудай тогууд дээрэ үдэр бү[ри] тон ехэ тарянай асарагдаха [б]айһаниинь мэдээжэ. Ушар иимэ[һ]ээ хуряагдаһан таряае сэбэрлэхэ [б]а хатаахын тула нилээд олон кол[хо]знигууд хүдэлмэрилхэ болоно [г]уу. Мүнөө жэлдэ манай рес[пу]бликын условидо, илангаяа [за]рим колхозуудта хабарай ороо[ш]то культурануудай жэгдэ бэ[шэ]эр ургаһан ба бог буртаг [н]огоонуудта дарагдаһан туладань, [ху]ряагдаһан таряае тэрэ да[ры]н сэбэрлэхэ, илангаяа тэрэ дары [х]атааха гээшэ тарянай һайн ша[на]ртайгаар ба түргэнөөр хуряагда[һа]н, гүрэндэ таряа тушаалгын түр[г]энөөр дүүргэгдэхын гол шухала [у]слови мүн болоно.

Урда жэлнүүдтэ комбайнуудай [ху]ряаһан таряае тогууд дээрэ саг [со]онь сэбэрлэдэггүй ба хатаадаг[гү]й байһан олон тоото баримтанууд [үз]эгдэһэн байгаа. Тэрэнэй эсэстэ [за]рим колхозууд тон ехэ гарза хо[ро]лдо ородог ба нилээд ехэ хэм[ж]ээнэй һайн шанартай тарягаа [г]утаадаг байгаа.

Олонхи ушарта, илангаяа таряа [х]уряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ комбайнуудһаа асарагдаһан таряан хэзээшье шииг нойто ехэтэй байдаг. Гадна, удаан саг соо сэбэрлэгдээгүй хэбтэһэн нойтон набша эшэнүүдтэй ба буртаг ногоонуудай үрһэнүүдтэй холисолдоһон тарянай шииг нойтониинь түргэнөөр ехэ болодог байна. Иимэ таряа хатаалга ба сэбэрлэлгые ехээр унжагайруулаа һаа, тэрэнэй шанарынь түргэнөөр муудажа, эсэстэ оройдоо хэрэггүй боложо болохо байна. Хуряагдаад, нэгэ суудхын турша соо сэбэрлэгдэнгүй хэбтэһэн шэниисэ ургаха шадалаа нилээд доошолуулдаг гэжэ Амурска гүрэнэй селекционно станциин туршалганууд харуулна. Жэшээлхэдэ, комбайнһаа асарагдаһан, 96 процент ургаха шадалтай ба 20 процент шииг нойтотой шэниисэ сэбэрлэгдээгүй зандаа нэгэ суудхэ соо хэбтэхэ зуураа 26 процент хүрэтэр шииг нойтотой болоһон ба ургаха шадалынь 85 процент хүрэтэрөө доошолһон байдаг. Тэрэшэлэн сэбэрлэгдэһэншье аад, удаан хатаагдаагүй хэбтэһэн таряан ургаха шадалаа доошолуулдаг.

Шэнэ хуряагдаһан таряан һарабша сарай доро олон үдэр хадагалагдахадаа ехэ удаанаар хатадаг, шанарынь муудадаг байна. Жэшээнь, 20 шахуу процент шииг нойтотой шэниисые 50—70 сантиметр зузаантайгаар адхахада 5—7 хонохолоор тарянай эхин үрэнүүд бурьтажа эхилдэг юм. Энэ хадаа тарянай ургаха шадалай эрид доошолһонине гэршэлнэ. Ургаха шадал багатай таряан үрһэ хүрэнгэ болохогүй ба хилээмэ барихадашье муу шанартай байдаг. Тиимэһээ шэнэ таряа һайн шанартайгаар хуряажа абахын тула тэрэнние хуряаһанай һүүлээр шадаал һаа түргэнөөр сэбэрлэхэ, хатааха хэрэгтэй.

МТС-үүдтэ бии байһан «ВИСХОМ» гэжэ стационарна зерносушилка, «Кузбасс» гэжэ нүүдэл зерносушилка, инженер Гоголевой системын ПЗС-3 гэжэ зерносушилка гэхэ мэтын типовой машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гээшэ аргагүй шухала болоно. Гэхэтэй хамта, республикын олохон колхозуудта таряа сэбэрлэлгэ ба хатаалгые механизацилгын хэмжээн нилээд ехэ гээгдэлтэй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Эдэ колхозууд мүнөө хүрэтэрөө тарягаа гараар хүдэлгэгдэдэг веялко-сортировкоор сэбэрлэдэг, тиихэдэ тарягаа тон простой аргаар — һарабша сарайнууд доро адхажа, хүрзөөр худхан хатаадаг гү, али миил наран сушилканууд дээрэ хатаадаг байһаар. Ажалаа иигэжэ эмхидхэхэдэнь таряан тон нобшо удаанаар хатаагдадаг, олон хүдэлмэришэн хэрэгтэй болодог ба заримдаа таряан гутаагдадаг байна. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз 1952 оной таряа хуряалгын үедэ таряа сэбэрлэлгэ ба хатаалгын хүдэлмэринүүдые механизацилаагүй һэн. Энэ колхоз яаралтайгаар баригдаһан багаханууд подово сушилканууд дээрэ тарягаа хатааһан байна. Тэрэнэй эсэстэ хоёр ток дээрэ таряа хатаалга ба сэбэрлэлгын хүдэлмэридэ 40 гаран хүн ажаллабашье, тарягаа саг соонь хатаажа ба сэбэрлэжэ үрдидэггүй байгаа. Тэрээнһээ байтагай 4 комбайнуудһаа асарагдажа байһан тарянайнгаа зарим хубиинь гутааһан байна. Гэхэ зуура, энэ үедэнь поли дээрэ таряа хуряахын тула хүдэлмэришэд дутадаг байгаа. Комбайнуудай хойноһоо соломо хуряагдадаггүй, тиигэжэ намарай пар хахалалга унжагайруулагдадаг байһан юм.

Республикын нилээд олон колхозуудай тогууд дээрэ таряа сэбэрлэлгэ ба хатаалгын хүдэлмэринүүд нилээд ехээр механизацилагданхай, таряа хатаалгын ба таряа сэбэрлэлгын машинанууд бүтээсэ ехэтэйгээр, шанар һайнтайгаар ашаглагдадаг ба хүдэлмэришэ хүсэн багаар хэрэглэгдэдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз нёдондо таряа сэбэрлэлгын машинануудые простойгоор механизацилһанай ашаар тэдэнэй бүтээсые гурба дахин дээшэлүүлһэн ба нэгэ тонно таряа сэбэрлэлгэдэ хүдэлмэришэ хүсэнэй хэрэглэмжые таба дахин шахуу доошолуулһан байха юм.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз таряа сэбэрлэлгын ба хатаалгын машинануудай бүтээсые бүри ехээр дээшэлүүлжэ шадаһан байна. Энэ колхозой тогууд дээрэ таряа сэбэрлэлгын ба таряа хатаалгын машинанууд механизацилагдахаһаа гадна, таряа сэбэрлэлгын машинануудта тусгаар түхеэрэгдэһэн багахан элеваторнуудай туһаламжаар тэдэндэ таряа хэхэ хүдэлмэри механизацилагдаһан, мүн тэрэшэлэн сэбэрлэгдэһэн таряа «ВИСХОМ» гэжэ таряа хатаалгын машина хүрэтэр шэрэлгэ ленточнэ транспортёрой туһаламжаар механизацилагдаһан байна. Таряа сэбэрлэлгын ба хатаалгын хүдэлмэринүүдые иимэ ехээр механизацилга хадаа нэгэ тонно таряа хатаалгада хүдэлмэришэ хүсэнэй хэрэглэмжые 10 дахинһаа үлүүгээр доошолуулха арга боломжо энэ колхоздо олгоо. Мүн таряа сэбэрлэлгэ ба хатаалгын шанар нилээд һайжарһан байна.

Мүнөө жэлэй таряа хуряалгын үедэ хуряагдаһан таряа хатааха хүдэлмэридэ нилээд ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдохо байна. Тиимэһээ мүнөө таряа сэбэрлэлгын машинануудай бүтээсые дээшэлүүлхэһээ гадна, колхозууд ба МТС-үүдтэ бии байһан механизированнэ типовой зерносушилкануудай бүтээсые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхын түлөө онсо анхаралаа хандуулха шухала. Эдэ машинануудай бүтээсые дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжонууд хараада абтажа, гүйсэд ашаглагдаха ёһотой.

«ВИСХОМ» гэжэ стационарна зерносушилкануудай ба «Кузбасс» гэжэ нүүдэл зерносушилкануудай бүтээсые дээшэлүүлхэ шухала хэмжээнүүдэй нэгэн хадаа тэдэнние эмхитэй һайнаар ашаглаха ябадал болоно. Элдэб янзын шалтагтай ба шалтаггүй һаатабаринууд, сушилкануудай топконуудые буруугаар түлилгэ, түлишын муу шанар (нойтон түлеэн), таряа хаагшадай бага мэргэжэл —эдэ бүгэдэ хадаа зерносушилкануудай бүтээсэ багатайгаар ашаглагдадаг шалтагаанууд боложо болохо байна. Тэрэшэлэн сушилкануудай бүхэли суудхэ соо таһалдалгүйгөөр хүдэлмэрилхэ ябадал хангаагүй һаа, тэдэнэй бүтээсэ мүн лэ бага байха болоно.

Топкоһоо хатаалгын колонко хүдар ородог халуун агаарай хоолойнуудые дулаалха аргаар, мүн тэрэшэлэн таряа хатаалгын шахтые дулаалха аргаар «ВИСХОМ» гэжэ зерносушилкануудай бүтээсые нилээд дээшэлүүлжэ болохо юм. Зерносушилкануудай таряа хатаалгын шахтануудые иигэжэ дулаалдаг юм: шахтын хоёр тээхи богонихон хананууд шабар түрхигдэһэн хабтагайнуудаар шоурлагдаха, тиихэдэ топкоһоо хатаалгын колонко хүдар ородог халуун агаарай хоолойнууд шабын түмэрөөр хэрээһэлүүлэн орёогдоод, мүн лэ шабар түрхигдэхэ зэргэтэй. Тэрэнэй ашаар нилээд ехэ халуун агаарай газаашаа гарашаха ябадал усадхагдаха, халуун агаар илангаяа жэгдээр ба ашаг ехэтэйгээр хэрэглэгдэхэ байна.

Таряа хуряалгын хүдэлмэринүүдэй үргэнөөр механизацилагдаһан ябадал тогууд дээрэ таряа хатаалгын ба сэбэрлэлгын хүдэлмэринүүдые бүхы хэмжээгээр ба хамаг арга боломжоёо хэрэглэн үргэнөөр механизацилхые колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдһөө шууд эрижэ байна. Юуб гэхэдэ, эдэ хүдэлмэринүүд механизацилагдаагүй байһан дээрэһээ гараар хэгдэжэ, поли дээрэ таряа хуряалгада хүдэлмэрилхэ колхозннгууд энэндэ һамшаагдадаг байна.

Байгша ондо республикын колхозууд ба МТС-үүд «ВИСХОМ», «Кузбасс» гэхэ мэтын нилээд олон механизированнэ зерносушилкануудые ашаглаха юм. Хэрбээ эдэ машинануудай хүдэлмэрине һайнаар эмхидхэжэ шадабал, «ВИСХОМ» суудхэдээ 450 центнер хүрэтэр, «Кузбасс» 300 центнер хүрэтэр таряа 4—5 процент шииг нойтотой болоторынь хатаажа шадаха байна. Тиимэһээ таряа хуряалгын түрүүшын үдэрһөө хойшо зерносушилкануудые дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха гээшэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ба МТС-үүдэй мэргэжэлтэдэй зорилго болоно.

В. ТАРМАЕВ, БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын МТС-үүдэй управлениин түсэблэлгэ -үйлэдбэрилгын таһагай начальник, агроном.

Арадай демократиин оронуудта

Ажалай шэнэ жэшээнүүд

Торгоор оёгдоhон иероглиф бэшэгтэй улаан туг «Моторлет» гэжэ пражска заводой директорэй кабинет соо хадагалаатай байна. Энэ хадаа Чехословакиин ажалшадта эльгээhэн баатарлиг корейскэ арадай бэлэг мүн. Заншал болоhон ёhoop энэ туг хадаа социалистическэ мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн оронойэрхим предприятида хадагалаатай байдаг юм. «Моторлет» завод республикын машина бүтээлгын предприятинуудай хүдэлмэришэдэй ажалай мүрысөөндэ нэгэтэ бэшэ илажа гараба. Эндэ мүрысөөн ёhотой үргэнөөр дэлгэрэнхэй, хүдэлмэришэдые — социализм байгуулгын эдэбхитэдые хүмүүжүүлхэ хүсэтэ зүйл болонхой.

Жэлэй эхиндэ заводой коллектив үйлэдбэриингөө даалгабаринуудые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэхэ, түсэбhөө гадуур ехэ продукци гаргаха гэhэн уялга абаа юм.

Металл түргөөр отолхо арга, уралан зохёолго, рационализаци, советскэ новаторнуудай үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэлые хэрэглэлгэ — иимэ аргануудаар тус заводой коллектив табиhан зорилгоёо дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Коллективэйнгээ абаhан тодорхой уялгануудые бултадаа hайн мэдэhэниинь, бүхы хүсэеэ гарган хүдэлмэрилhэниинь цехүүд соо хүдэлмэришэдтэй, мастернуудтай, технигүүдтэй хөөрэлдэхэдэ эли тодоор мэдэгдэнэ.

Энэ завод бүхы показательнуудаараа түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Тэндэхи хүнүүд хүдэлмэриингөө сагые гамтайгаар гаргашалхын түлөө тэмсэнэ. Зарим станогууд дээрэ детальнуудые үйлэдбэрилгэ хэдэн дахин түргэдхэгдөө. Коммунистнууд бүхы участогууд дээрэ ажалай үндэр бүтээсын үльгэр жэшээ харуулна. Солото новатор, уралан зохёогшо, hаяхан заводой партийна организациин хүтэлбэрилэгшөөр hунгагдаhан Рудольф Мрозек гэгшэ иигэжэ хөөрэнэ:

— Цехүүд соо хүнүүд бултадаа мүрысэнэ. Энэ хадаа ажалда хүнүүдэй шэнэ ёhoop хандадаг байhаниие гэршэлнэ. Иимэ юумэ гэжэ капиталистическэ Чехословакида байгаагүй. Мүнөө иимэ жэшээ хадаа хүнүүдэй ажал-ябуулгын таhаршагүй хубинь болонхой. Өөртөө, гүрэндөө хүдэлмэрилнэбди гэжэ мэдэхэдээ, хүнүүд шэн зоригтойгоор ажаллана, эдэбхи үүсхэл гаргана.

— Түрүү хүдэлмэришэдэй туйлаhан амжалтань ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ шэнэ арга боломжонууд тухай гэршэлэн харуулна, — гэжэ парткомой секретарь үргэлжэлүүлнэ. — Мүрысөөндэ хабаадагшад ганса нэгэн рекордын түлөө оролдоногүй. Бидэнэр бүхы цехүүдэй жэгдэ hайнаар, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилхые туйлаха гэжэ, гүрэндөө эрхим шанартай продукци түсэбhөө гадуур ехээр үгэхэ гэжэ эрмэлзэнэбди. Энэ зорилгоор бидэнэр үйлэдбэриие нарижуулан hайжаруулнабди, шэнэ арга бэдэрнэбди.

Моторнуудай тон шухала детальнуудые бүтээдэг цех завод соогоо эгээн ехээр гээгдэжэ ябадаг hэн. Энэ хадаа үйлэдбэриин программые дүүргэлгэдэ hаад хэжэ боломоор аюултай байгаа.

Даруу зантай, бодолтой, эршэ зоригтой слесарь-новатор коммунист Франтишек Погнан партийна комитедэй дурадхалаар цехын начальник болгогдоhон юм. Тэрэ хадаа коммунистнууд болон профсоюзна эдэбхитэдтэй нигта барисаатайгаар, хүдэлмэрилжэ, ажалай эмхидхэлые зүбөөр табижа эхилээ. Удангүй хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, тэрээндэ залуушуул болон наhажаал хүнүүд олоороо хабаадаа. Энэ хэрэгтэ залуушуул эршэ зоригоо гаргаба, наhажаал хүнүүд дүй дүршэлөө зорюулба. Арадтаа, орондоо алба хэхэ гэhэн ниитын хэрэг тэдэнэрые зоригжуулан нигтаруулаа.

Гээгдэнги хүдэлмэришэдтэ туhалха, техникые шудалха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулагдаhан байна. Техническэ кружогууд болон түрүү дүй дүршэлэй hургуулинууд хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Кадрова хүдэлмэришэд болбол өөhэдөө hайнаар хүдэлмэрилөөд хизаарлаха бэшэ, харин эрдэм бэлигээ, дүй дүршэлөө залуу хүдэлмэришэдтэ дамжуулан үгэхэ уялгатайбди гэжэ мэдэбэ. Тэдэнэр бултадаа хэдэн хүбүүд, басагадые шефтээ абажа, ажалай эрхим арга шудалхадань туhалаа.

Мүрысөөнэй түрүүшүүл өөhэдынгөө дүй дүршэлые техническэ кружогуудта, ажалай цеховой hургуулинуудта нэбтэрүүлhэн, заводской клуб соо лекци уншаhан байна. Ажалай түрүү арга дүршэлые нэбтэрүүлхын түлөө, гээгдэhэн хүдэлмэришэдые урагшань татахын түлөө түрүүшүүлэй эрмэлзэлгэ хадаа арадай-демократическа байгуулалтын үедэ урган гараhан шэнэ ёhоной хүдэлмэришэнэй шэнжэ шарайе харуулаа.

Прагаhаа ерэhэн бэшэг

Ажал хэрэгтэ эзэн ёhoop хандалга, ажалые зүбөөр эмхидхэлгэ техническэ хэдэ хэдэн асуудалнуудые новаторска ёhoop шиидхэлгэ хадаа гээгдэлээ усадхахаhаа гадна, түрүүшүүлэй зэргэдэ орохо арга цехтэ олгобо.

Үйлэдбэри дээрэ дүшэ гаран жэл хүдэлмэрилhэн мастер О. Платош гэгшэтэй бидэнэрые дүрбэдэхи цех соо танилсуулаа. Энэ хадаа эршэ зоригтой, hонор ухаан бодолтой хүн. Тэрээнтэй хөөрэлдэхэдөө, сэсэн ухаантай, эрилтэ табидаг эмхидхэгшэ, хүдэлмэриие ходол бүтээсэтэйгээр хэдэг хүн гэжэ мэдэмээр.

—Энэ хадаа манай рационализатор, металл арьбалхын түлөө тэмсэл үүсхэгшэ мүн,—гэжэ тэрэ хүн тухай заводой директор Ян Штохл хэлэнэ.

Энэ мастер өөрынгөө туйлалтанууд тухай хэлэхэ дурагүй, харин заводой цехын эрхим хүнүүд тухайда хөөрэхые оролдоно.

Тэрэниие магтажа директорэй хэлэгшэнь тон зүб байба. Станогой хажууда Платошын ажаллажа байхые харахадаа дүршэлтэй хүдэлмэришэдшье тэрэнэй бушуу түргэнөөр ажаллажа байhые хараад гайхалдана, магтан хөөрэлдэнэ. Тэрэнэй дурадхалаар, тус цех хуушан гологдоhон детальнууд болон инструментhээ отолдог зэмсэгүүдые завод соогоо бусадhаа урид бүтээжэ эхилээ. Хуушан материалнуудые хэрэглэжэ, үрэмдэлгын станогуудта шэнэ тулгануудые бүтээхэ арга дурадхаа. Тэрэнь ашаг ехэтэй хэрэг мүн.

Бусад хүдэлмэришэд, бүхэли бригаданууд тэрэнэй жэшээе халан абаа. Энэ жэлэй түрүүшын кварталда арьбалагдаhан материалаар моторнуудай детальнууд олоор бүтээгдэбэ. Материалнуудые болон зөөри хэрэгсэл арьбалхын түлөө тэмсэл бүхы заводто дэлгэрээ.

Заводой хүдэлмэришэд түргэнөөр ашаглалгада оруулхын тула шэнэ резервнүүдые оролдосотойгоор элирүүлнэ. Хэрбээ хоёр жэлэй саада тээ мүрысэгшэдэй гол анхаралынь түсэб болон нормоёо тоогой талаарнь үлүүлэн дүүргэхэ ябадалда хандуулагдадаг байгаа hаа, мүнөө хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө даалгабаринуудые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэтэеэ хамта продукциин шанарые hайжаруулхын, үныень химдаруулхын түлөө, материалнуудые болон гүрэнэй зөөри арьбалхын түлөө, техникые эрхимээр хэрэглэхын түлөө мүрысэнэ. Мүн энээн дээрэhээ ажалда шэнэ ёhoop хандалгын үльгэр жэшээ харагдана.

Барагдашагүй творческо эршэ зоригтой, культурна, техническэ эрдэмтэй хүнүүд завод дээрэ олошорно. Хуушан, буржуазна гуримай үедэ эндэ хүдэлмэришэдэй дундаhаа гараhан нэгэшье инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ байгаагүй. Юрын хүдэлмэришэн дээдэ эрдэмтэй болохо тухай hанахашье аргагүй байhан юм. Оронииe Советскэ Армиин сүлөөлhэн түрүүшын жэлнүүдтэшье хуушан инженернүүд хүдэлмэришэдые hургаха гээшэдэ этигэдэггүй байгаа.

—Хүдэлмэришэд дээдэ hургуулитай мэргэжэлтэд боложо шадахагүй, —гэжэ тэдэнэр хэлэдэг байhан юм.

Зүгөөр хүдэлмэришэд үйлэдбэриие эрхим hайнаар эрхилнэ, оролдосотойгоор hуража, дээдэ эрдэмтэй болоно.

—Тон шэнэ техникэ шудалхын түлөө эрмэлзэл хадаа манай хүдэлмэришэдэй онсо шэнжэ шанарынь мүн,—гэжэ заводой директор хэлэнэ,—хүнүүдэй урган дэбжэжэ байhаниие харахадаа, омог баяр түрэнэ. Тэдэнэр эрдэмтэй болохын түлөө нэтэрүүгээр оролдоно, юундэб гэхэдэ, тэрээнгүйгөөр социализм байгуулжа болохогүй гэжэ мэдэнэ бшуу.

Мэргэжэлтэ мастернуудые бэлдэхэ ажалай hургуулинууд, дээдэ hургуулида орохо хүнүүдые бэлдэхэ курсанууд, хүдэлмэришэдэй юрэнхы эрдэм дээшэлүүлхэ группанууд завод дээрэ бии. Олон арбаад хүдэлмэришэд үйлэдбэриин хүдэлмэриhөө таhарангүйгөөр институдуудта, үдэшын болон заочно hургуулинуудта hурана.

Заводто бэлэдхэлтэй болоhон 12 түрүү хүдэлмэришэдые тус завод үнгэрэгшэ жэлэй намар пражска институдуудта эльгээhэн юм. 32 ударник авиатехникумдэ hурахаяа эльгээгдээ, 12 хүн вузуудта hурахаар бэлдэхэ курсануудые дүүргэхэ боложо байна. Тэдэнэр намартаа hуража эхилхэ. Энэ жэлдэ завод дээрэ машина бүтээлгын үдэшын техникумэй отделени нээгдэхээр хараалагдана.

Завод дээрэхи хүдэлмэришэд бултадаа шахуу hуралсана. Социализмын элитэ шэнжэ шанар иимэ байна.

Машина бүтээлгын институдай экономическа факультедэй студент-заочник хүдэлмэришэн В. Луцкий гэгшэтэй бидэ хөөрэлдөөбди.

—Би hаядаа 30 наhатай болохомни. Өөрыгөө залууб гэжэ сэхэ хэлэнэгүйб,—гэжэ бага зэргэ эшэhэн янзатайгаар тэрэ хөөрэнэ. —Би арбан табан жэл баяшуулда хүлhэнэй ажал хэhэн хүн гээшэлби. Тиихэ үедэ hураха аргашье, зөөришье намда үгы байгша бэлэй. Гансал коммунистическэ парти, арадай засаг hураха зам намда нээжэ үгөө. Тиин би дуратайгаар ном үзэжэ эхилээд, удаань институдта орооб.

Хүдэлмэришэд ном уншаха дуратай болонхой. Урдань hанагдаашьегүй байhан аад, мүнөө завод дээрэ гурбан библиотекэ бии боложо, тэдээндэ хэдэн мянган том номууд бии. Городской нүүдэл библиотекэ неделидээ нэгэ дахин эндэ ерэнэ. Заводской библиотекэhээ уранhайханай литературые — 700 гаран хүнүүд, техническэ литературые—200 гаран хүнүүд абажа уншана. Партийна кабинедэй библиотекын абонементнүүд нилээд олон. Энэ хадаа хүнүүдэй культурна ургалтын эли тодо гэршэ мүн.

Оролдосо ехэтэй хүнүүд хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэнэ. Нэгэ хэдэн элирхэй баримтануудые харуулая. Бүхы мастернууд, цехүүдэй болон участогуудай начальнигууд хадаа олон жэлэй практическа дүй дүршэлтэй, hаяхан лэ теоретическэ эрдэмтэй болоhон үсэгэлдэрэй хүдэлмэришэд мүн. Технологуудай 70 процентнь хүдэлмэришэд юм. Токарь-новатор Н. Цингрош гэгшэ эхин түрүүн мастер болгогдоhон, удаань цехын начальник, тиин завод дээрэ үйлэдбэриие даагша, hаяхан томо заводой директорээр томилогдоhон байна. Монтер-новатор У. Франтишек цехын начальнигаар баталагдаа. Тиимэ хүнүүд завод дээрэ олон.

Ажалда дурлалга, шэнэ, түрүү юумэ тухай эрмэлзэлгэ хадаа мүнөө заводой хүдэлмэришэдэй заншал болонхой. Новаторска дурадхалнуудай олошорhон ябадал энээниие эли тодоор гэршэлнэ. Ямаршье цехтэ ороохадатнай, «злепшовательнуудай» (эндэ рационализаторнуудые иигэжэ нэрлэдэг юм) шэнэ дурадхалнууд тухай аргагүй хэлэхэл байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ завод дээрэ 99 шэнэ уралан зохёолгонууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, мүнөө парткомой секретарь болоhон техник Мрозек гэгшын дурадхал хомор материалнуудые хилын саанаhаа асарха ябадалые болюулха, олон миллион крон арьбалха арга олгоо.

Главна цех соо шэнэ түхэлэй моторнуудай шухала детальнуудые үйлэдбэрилгэ ондоо хүдэлмэри бүтээдэг станогууд дээрэ hаяхан хэгдэдэг байhан юм. Энэ ушар хадаа бусад детальнуудые үйлэдбэрилгые hаатуулдаг, ажалай бүтээсые доошолуулдаг байгаа. Тиихэдэ завод дээрэ хори гаран жэл хүдэлмэрилжэ байhан техник Петер Маркевич гэгшэ өөрынгөө зохёоhон станогой шэнэ конструкциие дурадхаба. Тэрэ хадаа өөрынгөө hанал бодол тухай инженер Д. Дворжак, хүдэлмэришэд-рационализаторнууд К. Прошак, Я Соукуп, Я. Лукаш гэгшэдтэй зүбшэhэн байна. Тэдэнь дурадхалыень hайшаагаа. Иигэжэ завод дээрэ рационализаторнуудай комплексно бригада байгуулагдаа. Тус бригадын хамтын-творческо ажалябуулгын үрэнь хадаа түрүүнэй станогhоо дүрбэ дахин үлүү бүтээсэтэй шэнэ оригинальна станок болоно

—Би өөрынгөө алдар тухай бэшэ, харин өөрынгөө заводой, коллективэй алдар тухай hанаата болоноб,—гэжэ Маркевич яаралгүйхэнөөр хөөрэнэ. Бүхы хүдэлмэришэд техникые hайнаар шудалhай, ажалай бүтээсые оролдосотойгоор улам дээшэлүүлжэ, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые арьбадхаhай гэжэ хүсэнэб.

«Минии завод», «манай цех», «манай продукци» гэhэн үгэнүүдые завод дээрэ хаа хаанагүй дуулажа болоно. Энэ хадаа гүрэнэй интересүүд тухай хүнүүдэй анхарал оролдолго мүн, чехословацка хүдэлмэришэдэй шэнэ шэнжэ шарай мүн.

«Моторлет» завод дээрэ социалистическэ мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэрнэ. Тус предприятиин хүдэлмэришэд инаг Эхэ орондоо эрхим шанартай моторнуудые олоор үгэхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

Б. ТАРАСОВ.

Германска Демократическа Республикын хүн зон Москвада ГДР-эй правительственна делегациин хэhэн хэлсээнүүдэй дүнгүүдые hайшаана

БЕРЛИН, августын 23. (ТАСС). Советскэ правительствын ба Германска Демократическа Республикын правительственна делегациин хоорондохи хэлсээнүүд тухай коммюникегэй, мүн германска репарацинуудые абалга зогсоохо ба дайнай хойшолонгуудтай холбоотой, Германска Демократическа Республикын финансово-экономическа уялгануудые хүнгэдхэлгын талаар бусад хэмжээнүүд тухай хоёр талын баталhан протоколой текстнүүд Германска Демократическа Республикын ба Берлинэй демократическа секторэй радиостанцинуудаар нэгэтэбэшэ дамжуулагдаба.

Германска Демократическа Республикын ба Берлинэй демократическа секторэй хүн зон Советскэ Правительствын ба ГДР-эй правительственна делегациин хоорондо хэлсээнүүдэй амжалтатайгаар дүүрэhэн тухай мэдээсэлые угаа ехэ баяртайгаар хүлеэн абаа.

Москвада германска асуудал тушаа болоhон хэлсээнэй дүнгүүд тухай Германска Демократическа Республикын бүхы хүн зоной түлөөлэгшэдэй хэлэhэн үгэ тухай түрүүшын мэдээсэлнүүдые АДН агентство дамжуулба.

СССР-эй правительство өөрынгөө үгые тодорхой хэрэгүүдээр дахин баталба гэжэ Лейпцигэй обербургомистр Эрих Улих Москвада болоhон хэлсээнүүд тушаа мэдүүлбэ. Эдэ хэлсээнүүдэй дүнгүүд ба тэдэниие бэелүүлгэ хадаа эсэгэ оронойнгоо национальна нэгэдэлэй түлөө манай тэмсэлые саашадань шангадхаха хэрэгтэ туhалха байна. Зүүн ба Баруун Германиин бүхы патриодууд энэ тэмсэлые дэмжэхэ юм.

Германска Демократическа Республикын хүн зон Москвада ГДР-эй правительственна делегациин ба Советскэ правительствын хоорондо болоhон хэлсээнүүдэй ябасые угаа ехэ анхаралтайгаар адаглан хаража байба, эдэ хэлсээнүүдэй дүнгүүдые ехээр hайшааба гэжэ Германиин христианско-демократическа союзай Дрезденскэ окружной организациин түрүүлэгшэ Макс Шмидт мэдүүлбэ.

Германска Демократическа Республикын правительственна делегаци Берлин бусажа ерэбэ

БЕРЛИН, августын 23. (ТАСС). Премьер-министр Отто Гротеволь түрүүтэй Германска Демократическа Республикын правительственна делегаци Советскэ правительствотай хэлсээ хэhэнэйнгээ hүүлээр мүнөөдэр Москваhаа Берлин бусажа ерэбэ.

Вильгельм Пик ГДР-эй правительственна делегацитай уулзаба

БЕРЛИН, августын 24. (ТАСС). АДН агентствын дамжуулhанай ёhoop, Германска Демократическа Республикын президент Вильгельм Пик Советскэ правительствотай хэлсээ хэhэнэй hүүлээр үсэгэлдэр Москваhаа бусажа ерэhэн премьер-министр Отто Гротеволь түрүүтэй Германска Демократическа Республикын правительственна делегацитай мүнөөдэр Берлиндэ Нидершенхаузендахи резиденци соогоо уулзаба.

Правительственна делегаци Советскэ правительствотай хэhэн хэлсээнүүдэй дүнгүүд тухай президентдэ мэдээсэбэ.

Уулзалгын үедэ премьер-министр Отто Гротеволь, премьер-министрын орлогшонор Отто Нушке, Лотар Больц, Вальтер Ульбрихт гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Корейдэ сэрэгэй пленэйхидые репатриацилга

ПЕКИН, августын 24. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонhоо иигэжэ дамжуулна:

Мүнөөдэр корейско-хитадай тала сэрэгэй 400 пленэйхидые —150 американецууд ба 250 корееццүүдые репатриировалбэ.

Нүгөө тала корейскэ Арадай армиин сэрэгэй алба хэгшэ 2398 пленэйхидые корейско-хитадай талада дамжуулан үгэбэ.

Августын 14-нэй үглөөгүүр Понгам аралhаа Инчондо корейско-хитадай талын сэрэгэй пленэйхидэй суднаар ерэхэдэнь, лисынмановска агентнууд тэдэниие шулуугаар шэдээ гэжэ репатриировалэгдэhэн сэрэгэй пленэйхид Ю Жай-Юн, Чи Кук Хван гэгшэд мүнөөдэр мэдүүлбэ. Эдэнэр хоюулан шархатаhан байгаа. Корейскэ Арадай армиин сэрэгэй бусад 3 пленэйхид толгой руугаа шархатажа, шуhа ехээр гараhан ушарhаа, мэдээгээ алдаба.

Египетскэ засагаархид залуушуулай Бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадагшадые арестовалба

ПАРИЖ, августын 24. (ТАСС). Бухарестдэ залуушуулай Бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадаhан табан египтянинууд августын 23-да арестовалагдаа гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Александриhаа дамжуулна. Арестовалагдаhан хүнүүдэй дунда адвокат ба журналист Мухаммед Уда, «Виктория» гэжэ английска колледжын студентка, мэдээжэ уранзураашын hамган г-жа Зохди ба Абу Бекра, Сейф Ан Насра гэгшэд нэрлэгдэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй табад[...] сесси дээрэ Г. М. Маленковой хэлэhэн үгэ Болгарида хэблэгд[...]

СОФИ, августын 22. (ТАС[С]). Болгарска коммунистическэ па[р]тиин издательство СССР-эй В[ер]ховно Соведэй сесси дээрэ СССР Министрнүүдэй Соведэй Түрүү[лэг]шэ Г. М. Маленковой хэлэhэн ү[гэ] 200 мянган экземпляр тиражта[й]гаар тусхай брошюра болго[н] хэблэн гаргаба.

„Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин табин жэл (1903—1953)“ гэ[hэн] тезисүүд Болгарида хэблэгдэбэ

СОФИ, августын 22. (ТАС[С]). Болгарска коммунистическэ па[р]тиин издательство хадаа «Совет[скэ] Союзай Коммунистическэ парти[иин] 50 жэл (1903—1953)» гэжэ КПСС ЦК-гэй Пропаганда ба агитаци[ин] таhагай, КПСС-эй ЦК-гэй дэр[гэ]дэхи Маркс —Энгельс —Ленин Сталинай институдай тезисүү[дые] 40 мянган экземпляр тиражтайга[ар] тусхай брошюра болгон хэб[лэн] гаргаба.

Ирандахи байдал

ТЕГЕРАН, августын 24. (ТАС[С]). Иранска радиогой мэдээсэhэ[н] ёhoop, генералнууд Рияхи ба К[...]ни, полковнигууд Момтаз ба Н[...]дири гэгшэд сэрэгэй-полевой су[д]тэ үгтэбэ.

Бразилида юумэнэй сэн дээшэлнэ

МОНТЕВИДЕО, августын [...] (ТАСС). «Коррейо Да Манья» [гэ]жэ бразильска газетын мэдээс[э]нэй ёhoop, хангалтын ба юумэ[нэй] сэнгүүдые тогтоолгын бразиль[ска] федеральна комисси Рио-Де-Ж[а]нейрэдэ электроэнергиин тари[ф] 15,5 процентээр, Сан-Пауолода 10 процент, Сантосто —7 проц[ен]тээр ехэ болгохо тушаа зүбшэ[л] «Лайт Энд Пауэр» гэжэ америк[ан]ска компанида үгэбэ.

Американска реактивна истребительнүүд Англи[да] ерэбэ

ПАРИЖ, августын 22. (ТАС[С]). Франс Пресс агентствын кор[ре]спондент Лондонhоо иигэжэ да[м]жуулба:

«Сандерджет» түхэлэй 17 аме[ри]канска реактивна истребительнү[үд] США-hаа зогсолтогүйгөөр нииc[...] ерээд, августын 20-ной үдэшэ Л[а]кенхидтэ (Англи) буугаа.

Марокkодохи событинууд тушаа

НЬЮ-ЙОРК, августын [...] (ТАСС). Африканска болон ази[ат]ска 16 оронуудай бүлэгэй х[ура]мал зүблөөнэй hүүлээр тус бүлэ[гэй] түлөөлэгшэ Сириин делегат Зе[...] Эд-дин гэгшэ марокканска асу[удал]ые хаража үзэхыень африкан[ска] болон азиатска оронууд Аюулг[үйн] Соведые гуйха гэжэ нэгэн hанал [...] шиидхээ гэжэ корреспондентнүү[дтэ] мэдүүлбэ.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «А[...] в отпуске» (12, 14, 16, 18, 20 ба 22 [ч.]).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Слон [и] веревочка» (11 ба 13 ч.), «Без [вины] виноватые» (15, 17 ба 21 ч.), «[...]ники» (19 ба 23 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства - 10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры в быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00610. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.